

"...

I- İPTAL VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Dava dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir:

'III. GEREKÇE

1) 17.04.2008 tarih ve 5754 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun;

1- 1 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (29) numaralı bendinin,

2- 17 nci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin ikinci fıkrasının,

3- 68 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 'Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortasına ilişkin geçiş hükümleri' başlıklı Geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin Anayasaya Aykırılığı

5754 sayılı Kanunun; 1 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (29) numaralı bendinde, güncelleme katsayısının nasıl hesaplanacağı kurala bağlanmıştır.

5754 sayılı Kanunun; 17 nci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin ikinci fıkrasında, emeklilik aylığının bağlanmasındaki unsurlardan biri olan ortalama kazancın güncelleme katsayısı ile güncelleneceği belirtilmiştir.

5754 sayılı Kanunun; 68 inci maddesi ile değiştirilen Geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde, henüz emekli olmayan tüm SSK'lı ve Bağ ' Kur'luların emekli aylıklarının hesaplanacağı ve hesaplanan aylığın, kişilerin emekli olacağı yıla kadar güncelleme katsayısı kadar arttırılacağı hükme bağlanmıştır.

Yukarıda madde numaraları ve fıkraları belirtilen düzenlemeleri özetlemek gerekirse:

Güncelleme katsayısı hesaplanırken, Sigortalının geçmiş yıllardaki aylık kazançları, kazancının olduğu yılı takip eden her yılın TÜFE indeksindeki artış oranı ile gayrisafi yurt içi hâsılanın sabit fiyatlarla gelişme hızının yüzde otuzu kadar arttırılacak,

Yaşlılık aylığı, ortalama aylık kazanç ile aylık bağlama oranının çarpımı sonucu bulunan tutara göre ödenecek ve ortalama aylık kazanç hesaplanırken, sigortalının her yıla ait prime esas kazancı her yıl gerçekleşen güncelleme katsayısı ile güncellenecek,

Henüz emekli olmayan tüm SSK'lı ve Bağ ' Kur'luların Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra hesaplanacak emekli aylığı, kişilerin emekli olacağı yıla kadar güncelleme katsayısı kadar arttırılacaktır.

Görüldüğü gibi 5510 sayılı Kanuna göre yaşlılık aylığı hesaplanırken, güncelleme katsayısı kullanılarak sigortalının geçmiş yıllardaki aylık kazançları, kazancının olduğu yılı takip eden her yılın TÜFE indeksindeki artış oranı ile gayrisafi yurt içi hâsılının sabit fiyatlarla gelişme hızının yüzde otuzu kadar artırılacaktır. Yani yaşlılık aylığı bağlanırken ortalama aylık kazançta TÜFE artışının tamamı ve büyüme hızının yüzde otuzu yansıtılacaktır.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nda emekli aylıklarının hesaplanmasında 1978 yılından 1999 yılına kadar memur maaş katsayısı esas alınıyordu. 1999 yılında yapılan değişiklik ile emekli aylıkları hesaplanırken sigortalının her takvim yılına ait prime esas kazancının her yılın Aralık ayına göre TÜFE indeksindeki artış oranı ile gayrisafi yurt içi hâsıla sabit fiyatlarla gelişme hızı kadar ayrı ayrı artırılarak bulunması esası getirilmişti. Getirilen bu sistemle sigortalının geçmiş yıllardaki aylık kazançları, kazancının olduğu yılı takip eden her yılın TÜFE indeksindeki artış oranı ile gayrisafi yurt içi hâsıla sabit fiyatlarla gelişme hızı kadar ayrı ayrı artırılarak emekli olacağı güne kadar güncellenmekte idi. Yani hem enflasyon oranının tamamı hem büyüme oranının tamamı sigortalının kazancına yansıtılıyordu.

5510 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (29) numaralı bendinde, güncelleme katsayısının TÜFE artışının yarısı ile hesaplanacak ortalama prime esas günlük kazancın yarısından oluşması ve gayrisafi yurt içi hâsıladaki artıştan pay verilmemesi öngörülmüştü.

5510 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (29) numaralı bendinde yer alan güncelleme katsayısının nasıl hesaplanacağına dair kural Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir. Anayasa Mahkemesi, söz konusu düzenlemeyi, formülde sadece enflasyon karşısındaki değer kayıplarını önleyen TÜFE değişim oranının esas alınmasını, büyüyen ekonomiden bireye düşecek refah payının gözetilmemesini ve formüldeki katsayının eksi çıkması olasılığına karşın asgari bir sınırın da öngörülmemesini Anayasaya aykırı bulmuştur.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararından sonra kabul edilen 5754 sayılı Yasada güncelleme katsayısı: 'Her yılın Aralık ayına göre Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan en son temel yıllık tüketici fiyatları genel indeksindeki değişim oranının % 100'ü ile sabit fiyatlarla gayri safi yurtiçi hâsıla gelişme hızının % 30'unun toplamına (1) tam sayısının ilâve edilmesi sonucunda bulunan değer' olarak tanımlanmıştır.

5510 sayılı Kanunun geçiş hükümlerine göre yaşlılık aylığının ödenmesinde ortalama aylık kazanç hesaplanırken, sigortalının her yıla ait prime esas kazancı her yıl gerçekleşen güncelleme katsayısı ile güncellenecek ve henüz emekli olmayan tüm SSK'lı ve Bağ ' Kur'luların Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra hesaplanacak emekli aylığı, kişilerin emekli olacağı yıla kadar güncelleme katsayısı kadar arttırılacaktır. Yani, yaşlılık aylığı almayı hak edenlerden emeklilik için başvuruda bulunmayıp çalışmaya devam edenlere 5510 sayılı Kanunun geçiş hükümleri uygulanacağından bağlanacak aylıklarda büyük bir azalma ortaya çıkacaktır.

Görüldüğü gibi emekli aylığının hesaplanmasında güncelleme katsayısı kritik bir öneme haizdir. Yaşlılık aylığının hesaplanmasında ortalama aylık kazancın hesabına büyümedeki (refahtaki) artışın sadece yüzde otuzunun yansıtılması sosyal hukuk devleti ve sosyal güvenlik ilkeleri ile bağdaşmamaktadır.

Güncelleme katsayısının hesaplanmasında gayri safi yurt içi hâsıla artışının tamamı yerine yüzde otuzunun dikkate alınması sosyal devleti ve adil gelir dağılımını gerçekleştirmeyi

amaçlayan bir anlayışı yansıtmamaktadır. Bu uygulama, gelir dağılımının emeğin aleyhine bozulması anlamına gelmektedir.

Sosyal güvenliğin de içinde bulunduğu sosyal hakların devletçe tanınmış olması yeterli değildir. Bu hakların gerçekleşmesi için devletin olumlu edimde bulunması, sosyal güvenlik alanında oluşturulacak kural ve kurumların da, Anayasanın sözüne ve özüne, bu bağlamda sosyal hukuk devleti ilkesine uygun olması zorunludur.

Sosyal hukuk devletinin somut göstergelerinden bir olan sosyal güvenlik hakkının yer aldığı Anayasanın 60 ncı maddesinde, 'Herkesin sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilat kurar' denilmektedir.

Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen sosyal hukuk devleti, sosyal adaleti ve sosyal güvenliği sağlamakla ve herkes için insan onuruna yaraşır asgari bir yaşam düzeyini gerçekleştirmekle yükümlü devlettir. Sosyal hukuk devleti, çalışanlarını koruyan, onların insan onuruna yakışır bir hayat sürdürmelerin sağlayan, milli gelirin adalete uygun biçimde dağıtılması için gereken önlemleri alan, güçsüzleri güçlüler karşısında koruyarak sosyal adaleti ve sosyal dengeleri gözetten devlettir.

Anayasa Mahkemesinin sosyal güvenlikle ilgili bir kararında: 'Sosyal güvenlik, bireylerin istek ve iradeleri dışında oluşan sosyal risklerin kendilerinin ve geçindirmekle yükümlü oldukları kişilerin üzerindeki gelir azaltıcı ve harcama artırıcı etkilerini en aza indirmek, ayrıca sağlıklı ve asgari hayat standardını güvence altına alabilmektir. Bu güvencenin gerçekleştirilebilmesi için sosyal güvenlik kurumları oluşturularak, kişilerin yaşlılık, hastalık, malullük, kaza ve ölüm gibi sosyal risklere karşı asgari yaşam düzeylerinin korunması amaçlanmaktadır' denilmektedir. (E.2006/111, K.2006/112)

Bir başka kararında Anayasa Mahkemesi sosyal hukuk devletini şöyle tanımlamaktadır: 'Sosyal hukuk devleti, güçsüzleri güçlüler karşısında koruyarak gerçek eşitliği yani sosyal adaleti ve toplumsal dengeyi sağlamakla yükümlü devlet demektir... Hukuk devletinin amaçladığı kişinin korunması, toplumda sosyal güvenliğin ve sosyal adaletin sağlanması yoluyla gerçekleştirilebilir... Anayasanın, Cumhuriyetin nitelikleri arasında yer verdiği sosyal hukuk devletinin dayanaklarından birini oluşturan sosyal güvenlik kavramının içerdiği temel esas ve ilkeleri uyarınca toplumda yoksul ve muhtaç insanlara Devletçe yardım edilerek onlara insan onuruna yaraşır asgari yaşam düzeyi sağlanması, böylece, sosyal adaletin ve sosyal devlet ilkelerinin gerçekleşmesine elverişli ortamın yaratılması' gerekir. (E.1988/19, K.1988/33)

Öte yandan, hukuksal tasarrufu doğuran irade sahiplerinin aynı yöntemle bu tasarrufu geri almalarına veya değiştirmelerine olanak bulunmaktadır. Ancak, önceden oluşmuş hukuksal durumların sonradan yapılacak işlemlerle değiştirilmesi, hukuktan beklenen güvenlikle bağdaşmaz. Hukuk Devleti'nin unsurlarından biri olan hukuk güvenliği, diğer bir ifadeyle 'güvenin korunması ilkesi' ilgilinin hukuki durumunun süreceğine olan güveni dolayısıyla hayal kırıklığına uğratılmaması anlamına gelir. Güvenin korunması, her zaman mevcut bir hukuki durumun dokunulmazlığı anlamında olmasa da, her düzenleme değişikliğinde yasa koyucunun göz önünde bulundurması gereken bir husustur. Halkın Devlete olan güveninin korunması da ancak hukuk güvenliğinin sağlanmasıyla mümkündür. Bu yönüyle, Hukuk Devleti'nin önemli bir unsuru olarak hukuk güvenliği, yalnızca hukuk düzeninin değil, aynı zamanda belirli sınırlar içinde, bütün Devlet davranışlarının, az çok, önceden öngörülebilir olması anlamını taşır. Hukuki güvenlik sadece bireylerin devlet faaliyetlerine duyduğu güven değil, aynı zamanda yürürlükteki mevzuatın süreceğine duyulan güveni de içerir. Haklı beklenti, idarenin ister bir

taahhüt, isterse uzun süren bir uygulamasına güvenerek olsun, bireylerin bir çıkarları ya da lehlerine olan bir sonuca ulaşabileceklerini ya da edinebileceklerini ümit etmelerini ifade eder. Yeni düzenlemenin hukuki istikrarı bozmaması, hakların kullanılmasını zorlaştırmayacak ya da doğmuş olan haklarının hiçe sayılması anlamına gelecek şekilde tasarlanmaması gerekmektedir.

Anayasanın 2 nci maddesinde Cumhuriyetin nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasa koyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri ve Anayasanın bulunduğu bilincinde olan devlettir. Bu bağlamda, hukuk devletinde yasa koyucu, yasaların yalnız Anayasaya değil, evrensel hukuk ilkelerine de uygun olmasını sağlamakla yükümlüdür.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 17.04.2008 tarih ve 5754 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun:

1 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (29) numaralı bendi; 17 nci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin ikinci fıkrası; 68 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 'Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortasına ilişkin geçiş hükümleri' başlıklı Geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi Anayasanın 2 nci ve 60 ıncı maddelerine aykırı olup, iptalleri gerekir.

2) 17.04.2008 tarih ve 5754 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun;

1- 2 nci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 'Sigortalı sayılanlar' başlıklı 4 üncü Maddesinin (c) bendinin (1) ve (2) nolu alt bentlerinin,

2- 38 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 'Genel sağlık sigortalısı sayılanlar' başlıklı 60 ıncı maddesinin (a) bendinin (1) nolu alt bendinde yer alan 've (c)' ibaresinin,

3- 64 üncü maddesiyle değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 'Yürürlükten kaldırılan hükümler' başlıklı 106 ncı maddesinin (8) numaralı bendinin,

4- 68 inci Maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 'Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortasına ilişkin geçiş hükümleri' başlıklı GEÇİCİ 1 inci Maddesinin birinci fıkrasının, Anayasaya aykırılığı

Anayasa Mahkemesi 5510 sayılı Yasa ile ilgili olarak verdiği E.2006/111, K.2006/ 112 sayılı 15.12.2006 tarihli Kararında, aynı hukuksal konumda bulunmayan memur ve diğer kamu görevlileri ile bunların dışında kalan sigortalıların birbirinden farklı olan özellikleri gözetilmeksizin aynı sisteme bağlı tutulmasını Anayasanın 2 nci, 10 uncu ve 128 inci maddelerine aykırı bularak Yasanın pek çok düzenlemesini memurlar açısından iptal etmişti.

Esas Sayısı : 2008/56
Karar Sayısı : 2011/58

Anayasa Mahkemesi Kararına göre, memurların sadece sosyal güvenlik hakları değil sağlıkla ilgili hakları da diğer sigortalılardan farklı olarak ayrıca düzenlenmelidir.

Anayasa Mahkemesi 5510 sayılı Kanunun:

3 üncü maddesinin (29) numaralı bendini,

27 nci maddesinin birinci fıkrasını,

28 inci maddesinin ikinci fıkrasını,

29 uncu maddesinin birinci, üçüncü ve beşinci fıkrasını,

31 inci maddesinin birinci fıkrasını,

40 ıncı maddesinde yer alan cetvelin 8., 12., 13. ve 14. sıralarındaki düzenlemeleri,

46 ncı maddesinin dördüncü ve beşinci fıkralarını,

55 inci maddesinin ikinci fıkrasını,

63 üncü maddesinin; birinci fıkrasının (d) bendinin '... 18 yaşını doldurmamış veya 45 yaşından gün almış kişilerin diş protezlerinin 72 nci maddeye göre belirlenen tutarının % 50'si' bölümünü,

68 inci maddesinin ikinci fıkrasını,

80 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarını,

81 inci maddesinin birinci fıkrasının; (c) bendini,

Geçici 1 inci maddesinin beşinci fıkrasını,

Geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c), ve (d) bentlerindeki düzenlemeleri,

Geçici 4 üncü maddesinin ikinci ve dokuzuncu fıkralarındaki düzenlemeleri,

Yasa'nın 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına girenler yönünden iptal etmişti.

Anayasa Mahkemesi ayrıca,

Memur ve diğer kamu görevlilerini diğer sigortalılarla beraber 'sigortalı sayılanlar' arasına alan '5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendini',

Memur ve diğer kamu görevlilerini diğer sigortalılarla aynı hükümlere tabi tutarak 'genel sağlık sigortalısı sayılanlar' arasına alan 5510 sayılı Kanunu 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinin "ve (c)" bölümünü,

5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununu uygulamadan kaldıran 105 inci ve 106 ncı maddelerini,

uygulama olanağı kalmadı gerekçesiyle iptal etmişti.

5754 sayılı Yasa ile getirilen yeni düzenlemeler, Anayasa Mahkemesi Kararının gerekçesinde ileri sürülen hususlarla uyumlu düzenlemeler değildir. Şöyle ki:

5510 sayılı Kanunun 5754 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle değişik 4 üncü Maddesinin (c) bendinin (1) ve (2) nolu alt bentlerinde yer alan düzenlemelerle memur ve diğer kamu görevlileri diğer sigortalılarla beraber 'Sigortalı sayılanlar' arasına alınmış,

5510 sayılı Kanunun 5754 sayılı Kanunun 38 inci maddesiyle değişik 60 ıncı maddesinin (a) bendinin (1) nolu alt bendinde yer alan düzenlemeyle memur ve diğer kamu görevlileri diğer sigortalılarla aynı hükümlere tabi tutularak 'Genel sağlık sigortalısı sayılanlar' arasına alınmış,

5510 sayılı Kanunun 5754 sayılı Kanunun 64 üncü maddesiyle değişik 'Yürürlükten kaldırılan hükümler' başlıklı 106 ncı maddesinin (8) numaralı bendinde yer alan düzenleme ile memur ve diğer kamu görevlilerinin 5434 sayılı Kanun ile olan bağları kaldırılmış,

5510 sayılı Kanunun 5754 sayılı Kanunun 68 inci Maddesi ile değiştirilen 'Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortasına ilişkin geçiş hükümleri' başlıklı GEÇİCİ 1 inci Maddesinin birinci fıkrasında yer alan düzenlemeyle, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununa tabi olan memur ve diğer kamu görevlileri 4 üncü maddesinin (c) bendi kapsamında kabul edilerek diğer sigortalılarla beraber 'Sigortalı sayılanlar' arasına alınmış,

5510 sayılı Kanunun 5754 sayılı Kanunun 68 inci Maddesi ile değiştirilen '5434 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri' başlıklı GEÇİCİ 4 üncü Maddesinde yer alan düzenlemeyle, Emekli Sandığı iştirakçisi iken bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınanlara 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılması, aylık bağlanması; artırılması; azaltılması; kesilmesi; yeniden bağlanması; toptan ödeme; ihya; yardımlar ve ikramiyeleri hakkında yürürlükten kaldırılan hükümler de dâhil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılması öngörülmüştür.

Böylece, getirilen bu düzenlemeler ile Anayasada tanımı yapılan memur ve diğer kamu görevlilerinden 5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce göreve başlayanların, sosyal güvenlik ile ilgili düzenlemeler açısından 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine, sağlıkla ilgili düzenlemeler açısından ise 5510 sayılı Yasa hükümlerine tabi olması, buna karşılık memur ve diğer kamu görevlilerinden 5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra göreve başlayanların ise; hem sosyal güvenlik hem sağlıkla ilgili düzenlemeler açısından 5510 sayılı Yasa hükümlerine tabi olması hükme bağlanmıştır.

5510 sayılı yasanın 4 üncü, 60 ıncı, 106 ncı ve Geçici 1 inci maddesindeki memur ve diğer kamu görevlileri ile ilgili düzenlemelerle, 5754 sayılı Kanunun 2 nci, 38 inci, 64 üncü ve Geçici 1 inci maddesiyle yeniden getirilen düzenlemeler birbirinin aynıdır. Tek farklılık 5754 sayılı Kanunun Geçici 4 üncü maddesindeki düzenlemedir. Bu maddedeki düzenleme ile eskiden 5434 sayılı Kanun kapsamında olanlardan bu Kanun kapsamına alınanlara 5434 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmaya devam etmesi kabul edilmiştir.

Kısacası, Anayasa Mahkemesince 'uygulama olanağı kalmadığı' gerekçesiyle iptal edilen düzenlemelere 5754 sayılı Kanunda tekrar aynı şekilde yer verilmiştir.

5754 sayılı Kanunda sadece 'uygulama olanağı kalmadığı' gerekçesiyle iptal edilen düzenlemelere değil, 5510 sayılı Yasa'nın 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına girenler yönünden iptal edilen düzenlemelere de aynen yer verilmiştir.

5754 sayılı Yasa memurlar yönünden iptal edilen düzenlemelere aynen yer verirken, 5510 sayılı Yasadan farklı olarak ya; 'sigortalılar' ibaresi yerine '4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındakiler' ibaresini veya 'bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra işe başlayanlar' ibaresini kullanmıştır. Bazı maddelerdeki düzenlemelerde ise hiç değişiklik yapmadan '4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındakiler' ibaresini yinelemiştir.

5754 sayılı Yasa, 5510 sayılı Yasadan farklı olarak sadece:

'Bazı sigorta kollarının uygulanacağı sigortalılar' başlıklı 5 inci,

'Malul sayılma' başlıklı 25 inci,

'Evlenme ve cenaze ödeneği' başlıklı 37 inci,

'Prime esas kazançlar' başlıklı 80 inci,

'Prim oranları ve Devlet katkısı' başlıklı 81 inci

maddelerde 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındakiler için farklı düzenlemeler getirmiştir.

Buna karşılık, memur ve diğer kamu görevlileri ile ilgili olan ve hiç değiştirilmeden sadece 'sigortalılar' ibaresi yerine '4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındakiler' ibaresinin veya 'bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra işe başlayanlar' veyahut doğrudan '4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındakiler' ibaresinin kullanıldığı düzenlemeler şunlardır:

'Tanımlar' başlıklı 3 üncü maddesi,

'Sigortalı sayılmayanlar' başlıklı 6 ncı maddesi,

'Sigortalılığın başlangıcı' başlıklı 7 nci maddesi,

'Sigorta bildirimi ve tescil' başlıklı 8 inci maddesi,

'Malullük aylığının hesaplanması, başlangıcı, kesilmesi ve yeniden bağlanması' başlıklı 27 nci maddesi,

'Yaşlılık sigortasında sağlanan haklar ve yararlanma şartları' başlıklı 28 inci maddesi,

'Yaşlılık aylığının hesaplanması' başlıklı 29 uncu maddesi,

'Yaşlılık aylığının başlangıcı, kesilmesi veya sosyal güvenlik destek primi ödenmesi' başlıklı 30 uncu maddesi,

'Yaşlılık toptan ödemesi ve ihya' başlıklı 31 inci maddesi,

'Ölüme bağlı toptan ödeme ve ihya' başlıklı 36 ncı maddesi,

'Fiili hizmet süresi' başlıklı 40 ıncı maddesi,

'Bazı kamu görevlilerinin prime esas kazançları ve prime esas kazançların üst sınırı' başlıklı 46 ncı maddesi,

'Vazife malullüğü, harp malullüğü ile harp malullerine verilecek malullük zammı ve vazife malullerine verilecek sürekli iş göremezlik geliri karşılığı' başlıklı 47 nci maddesi,

'Kamu görevlilerinin emekliye sevk onayı' başlıklı 48 inci maddesi,

'Sigortalılık hallerinin birleşmesi' başlıklı 58 inci maddesi,

'Prim belgeleri ve iş yeri kayıtları' başlıklı 86 ncı maddesi,

'Prim ödeme yükümlüsü' başlıklı 87 nci maddesi,

'Primlerin ödenmesi' başlıklı 88 inci maddesi.

5754 sayılı Yasada memurlar ve diğer kamu görevlileri için 5510 sayılı Yasadan farklı olarak düzenlenen hükümler, memurların sosyal güvenlik bakımından diğer sigortalılardan Anayasa gereği farklı olmasını gerektirdiği için düzenlenmiş maddeler değildir.

Çünkü 5754 sayılı Yasa ile getirilen düzenlemeler ayrıntılı olarak incelendiğinde kolayca görülecektir ki, 5754 sayılı Yasa, 5510 sayılı Yasadaki pek çok eksikliği giderme işlevi de görmüştür. 5754 sayılı Yasa, Anayasa Mahkemesinin kararından sonra 5510 sayılı Kanununda yapılması zorunlu olan değişikliklerden ibaret olan bir yasal düzenleme değildir. 5754 sayılı Yasa, Anayasa Mahkemesi kararı ile ilgisi olmayan çok sayıda değişikliği içeren bir yasadır. Yani 5 inci, 25 inci, 37 nci, 80 inci ve 81 inci maddelerde yapılan memur ve diğer kamu görevlileri ile ilgili değişiklikler Anayasa Mahkemesi kararının gereğini yerine getirme amacına yönelik değildir. Tıpkı diğer başka değişiklikler gibi; ya bir eksikliği gidermek için ya da farklı bir tercih sonucu getirilen düzenlemelerdir.

Memur ve diğer kamu görevlileri için 5754 sayılı Yasada oluşturulan çatı, özlük haklarına dayalı bir sistemde görev yapanların, prim esasına dayalı bir sistemde görev yapan diğer sigortalılarla aynı emeklilik ve sağlık sistemine tabi olması sonucunu doğurduğu için Anayasa Mahkemesi Kararı ile uyumlu değildir.

Anayasa Mahkemesi, 5510 sayılı Yasadaki emeklilik ve sağlıkla ilgili düzenlemelerin bir kısmını memurlar ve diğer kamu görevlileri açısından iptal ederken; kazanılmış haklar bakımından iptal etmemiştir. İptal kararı, memur statüsündekilerin diğer sigortalılarla aynı sisteme bağlı olmaması gerekçesine dayanmaktadır.

Bu bakımdan, bu yasanın yürürlüğe girmesinden önce göreve başlayan memur ve diğer kamu görevlilerinin sosyal güvenlik hakları bakımından 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine tabi tutulması, bu yasanın yürürlüğe girmesinden sonra göreve başlayan memur ve diğer kamu görevlilerinin ise sosyal güvenlik hakları bakımından 5510 sayılı kanun hükümlerine tabi tutulması eğer Anayasa Mahkemesi kararı, kazanılmış hakların korunması amacına yönelik olsaydı, doğru bir yaklaşım olarak kabul edilebilirdi.

Anayasa Mahkemesinin 5510 sayılı Yasa ile ilgili iptal gerekçesinde Anayasanın başta 128 inci maddesi olmak üzere memurlar ve diğer kamu görevlilerine ilişkin 51 inci, 52 nci, 68 inci, 70 inci ve 76 ncı maddelerindeki düzenlemeler örnek gösterilerek memur ve diğer kamu görevlilerinin farklılıkları vurgulanmıştır.

Anayasa Mahkemesinin söz konusu kararında, sosyal güvenlik hakkından yararlanacak olanların hukuksal konumları gözetilerek aynı statüde bulunmayanların bu statülerinin gerekli kıldığı kurallara bağlı tutulmalarının Anayasanın 10 uncu maddesinde belirtilen kanun önünde eşitlik ilkesinin doğal bir sonucu olduğu belirtilmiştir.

Anayasa Mahkemesi'nin kararında: Bir hizmet sözleşmesine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılan işçilerle bağımsız çalışanların zorunlu ve isteğe bağlı olarak sosyal güvenliklerinin prim esasına dayalı sigorta sistemi ile sağlandığı, bu bağlamda işçi ve kendi adına çalışan sigortalıların emeklilik ve diğer haklarının 'prime dayalı sigorta' esasına dayandığı, buna karşılık memur ve diğer kamu görevlilerinin emeklilik ve diğer haklarının ise, 'özlük haklarına' esasına dayandığı belirtilmiştir. Söz konusu kararda, memurların özlük haklarından olan sosyal güvenlik kapsamındaki haklarının kamu hukuku kurallarına tabi olduğu, işçi ve işveren arasındaki hak ve yükümlülüklerin ise tarafların özgür iradesi ile belirlenen iş hukuku alanına giren sözleşmelere dayandığı hatırlatılarak, Anayasanın 128 inci maddesinden kaynaklanan ve yasalarla belirlenen özlük hakları, memurların emeklilik bakımından diğer sigortalılardan farklı olmasını gerektirir denilmiştir.

Anayasa Mahkemesi'nin söz konusu kararında: 'Devletin en temel işlevlerinden olan kamu hizmetinin görülmesindeki yeri tartışmasız olan kamu görevlileri için statülerine, yaptıkları görevin gereklerine uygun, emeklileri için de önceki statüleri ile uyumlu ayrı yasal düzenleme yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Ancak düzenlemenin aynı hukuksal konumda bulunmayanların bu özelliklerini ve farklılıklarını yansıtmak koşuluyla aynı veya başka bir yasa içinde yapılması hususu kuşkusuz yasa koyucunun takdiri içindedir' denilmektedir.

Anayasa Mahkemesi Kararına göre, memurların sadece sosyal güvenlik hakları değil sağlıkla ilgili hakları da kanunla ayrıca düzenlenmelidir. Anayasa Mahkemesi Kararında aynen şöyle denilmektedir: '5510 sayılı Yasa ile sağlık hizmetlerinin yaygın bir şekilde görülebilmesini sağlamak amacıyla genel sağlık sigortası kurulması öngörülmüştür. Yasa'nın genel gerekçesinde beş farklı emeklilik rejiminin aktüeryal olarak hak ve yükümlülüklerinin eşit olacağı tek bir emeklilik rejimine dönüştürülmesinin planlandığı, buna koşut olarak sağlık hizmetlerinin düzenlenmesinde de aynı anlayışın esas alındığı anlaşılmaktadır. Oysa yukarıda da belirtildiği gibi memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yürüttükleri kamu hizmetine bağlı olarak hukuksal konumları, diğer çalışanlardan birçok bakımdan farklılıklar göstermektedir. Çalışmakta olanları ve emeklileri kapsayan genel sağlık sigortasından yararlanma hakkı da Anayasanın 128 inci maddesinde memurlar ve diğer kamu görevlileri için yasayla düzenlenmesi öngörülen haklar arasında bulunduğundan, üstlendikleri kamu hizmetinin aksamadan yürütülmesi ve hizmet alanlar yönünden de olumsuzluklar yaşanmaması için bu

hususların da memurların diğer hakları gibi onlara ilişkin düzenleme içinde ayrıca yer alması Anayasal bir gerekliliktir.'

Çağdaş devlet anlayışı sosyal hukuk devletinin tüm kurum ve kurallarıyla Anayasanın özüne ve ruhuna uygun biçimde kurularak işletilmesini, bu yolla bireylerin refah, huzur ve mutluluğunun sağlanmasını gerekli kılar. Anayasanın 2 nci maddesinde Cumhuriyetin nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan devlettir.

Kısacası, 5747 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesinden sonra göreve başlayanların bu Yasaya göre sosyal güvenlik ve sağlık hakları bakımından diğer sigortalılar gibi sigortalı sayılması, bu Yasanın yürürlüğe girmesinden önce göreve başlayanların ise sağlık hakları bakımından diğer sigortalılarla aynı hükümlere tabi olması Anayasaya aykırıdır.

Açıklanan nedenlerle,

5754 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun; 2 nci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 'Sigortalı sayılanlar' başlıklı 4 üncü Maddesinin (c) bendinin (1) ve (2) nolu alt bentleri; 38 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 'Genel sağlık sigortalısı sayılanlar' başlıklı 60 ıncı maddesinin (a) bendinin (1) nolu alt bendinde yer alan 've (c)' ibaresi; 64 üncü maddesiyle değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 'Yürürlükten kaldırılan hükümler' başlıklı 106 ncı maddesinin (8) numaralı bendi; 68 inci Maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 'Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortasına ilişkin geçiş hükümleri' başlıklı GEÇİCİ 1 inci Maddesinin birinci fıkrası Anayasanın 2 nci, 10 uncu ve 128 inci maddelerine aykırı olup iptali gerekir.

3) 5754 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasına eklenen (g) bendinin Anayasaya aykırılığı

5754 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasına eklenen (g) bendinde yapılan düzenleme ile: 'Ülkemiz ile sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçilerinin 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılması, bunlar hakkında kısa vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası hükümlerinin uygulanması, bu sigortalıların uzun vadeli sigorta kollarına tabi olmak istemeleri halinde, isteğe bağlı sigorta hükümleri uygulanması ve isteğe bağlı sigorta hükümlerinden yararlananlardan ayrıca genel sağlık sigortası primi alınmaması hükme bağlanmıştır.'

Getirilen bu düzenleme ile yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçileri prim ödemelerini kendileri karşılamak koşuluyla uzun vadeli sigorta dallarından yararlanabilecekler ve isteğe bağlı sigorta hükümlerinden yararlananlardan ayrıca genel sağlık sigortası primi alınmayacaktır.

Kanun Tasarısının Gerekçesinde, Türkiyeli iş adamlarının rekabet gücünün korunması amacıyla bu düzenlemenin gerçekleştirildiği belirtilmektedir.

5510 sayılı Kanun yürürlüğe girdiğinde, 5 inci maddenin (g) bendi gereğince bu işçiler için işverenleri Genel Sağlık Sigortası primi olarak yüzde 12,5 oranında, işkazası meslek hastalığı için yüzde 1 ile 6,5 arasında değişen oranda prim ödeyerek toplam yüzde 13,5 ile yüzde 19 arasında prim ödeyeceklerdir. Yani işverenlerin ödeyecekleri prim oranı düşürülmektedir. Öte yandan yurtdışına çalışmaya götürülen bu işçilerden isteğe bağlı sigortalılık süresi içinde genel sağlık sigortası primi alınmayacaktır. Yani hem prim oranı düşürülmekte hem genel sağlık sigortası primi alınmayarak gerçekte işveren yükümlülüğünde olması gereken bir konunun maliyeti kamuya yüklenmektedir.

Ayrıca, Rusya gibi ülkelerde inşaatlarda zor şartlarda işçi olarak çalışanların isteğe bağlı sigorta ödemeleri eski adıyla Bağ ' Kur yeni adıyla 4/b sigortalılığına sayılacaktır. Yani inşaatta çalışan işçiler, işveren gibi değerlendirilip (7200 gün yerine) 9000 gün ile emekli edilecektir.

Kurumun prim kaybına yol açan ve Sosyal Güvenlik kurumunu önemli bir yük altına sokan bu düzenleme aynı zamanda yurt dışına gönderilen işçileri isteğe bağlı sigortalılık nedeniyle 4/b sigortalılığı kapsamında esnaf saydığı için bunların prim ödeme gün sayısı da artırılmış olmaktadır.

Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygı gösteren, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren,, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayıp yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasa koyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri ve Anayasa bulunduğu bilincinde olan devlettir. İşverenlerin yurt dışında çalıştırdıkları işçilerin sosyal güvenlik kaynaklı yüklerini diğer sigortalılara yüklemekte kamu yararı yoktur. Adil olmayan bir yasal düzenlemenin amacı kamu yararı olamaz. Hukuk devletinin tanımına giren birçok unsurlardan birisi de, kamu yararı düşüncesi olmaksızın herhangi bir yasanın kabul edilmeyeceğidir. Tüm yasaların genel amacının kamu yararı olduğu bilinen bir gerçektir. Kabul edilmesinde kamu yararı bulunmayan bir düzenleme, Anayasanın 2 nci maddesi hükmüne aykırı nitelikte olur.

Anayasanın 10 uncu maddesinde belirtilen eşitlik ilkesi ise, birbirleriyle aynı durumda olanlara aynı kuralların uygulanmasını ve ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılmasını engellemek amacına hizmet eder. Bu itibarla aynı hukuksal durumda olanlar için yapılan farklı düzenlemeler Anayasanın eşitlik ilkesine aykırılık oluşturur.

Açıklanan nedenlerle 5754 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasına eklenen (g) bendi Anayasanın 2 nci ve 10 uncu maddelerine aykırı olup iptali gerekir.

4) 5754 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinin Anayasaya aykırılığı

5754 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinde yapılan düzenleme ile 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentleri gereği sigortalı sayılması gerekenlerden 18 yaşını doldurmamış olanlar sigortalı olmayanlar arasında sayılmıştır.

Türkiye tarafından da kabul edilen Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi, 18 yaşına kadar olanları çocuk olarak nitelemekte ve bunların, ekonomik sömürüye ve her türlü tehlikeli işte ya da eğitime zarar verecek ya da sağlığı veya bedensel, zihinsel, ruhsal, ahlaksal ya da toplumsal gelişmesi için zararlı olabilecek nitelikte çalıştırılmasına karşı korunmasını istemektedir.

Aynı yaklaşım, yakın dönemde çocukların asgari çalışma yaşını düzenleyen ve Türkiye tarafından 1998 yılında 4334 sayılı kanunla kabul edilen 138 sayılı Uluslararası Çalışma Sözleşmesi'nde de yer almıştır. Uluslararası Çalışma Örgütü, 138 sayılı sözleşmede tıpkı BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde olduğu gibi 18 yaşını doldurmayanları çocuk olarak kabul etmiş ve bir adım daha ileri giderek bunların tamamının çalışma yaşamından uzaklaştırılmasını hedef göstermiştir. Ancak, Uluslararası Çalışma Örgütü, çocukların çalışma yaşamından hemen çekilmeleri sağlanamayacağından, çocukların çalışma yaşamından uzaklaştırılması sağlanıncaya kadar çocukların çalışma yaşamındaki koşullarının iyileştirilmesini hedef alan düzenlemelerde bulunmaktadır.

Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından kabul edilen 15, 59, 138 ve 182 sayılı sözleşmeler, çocukların çalışma koşullarını ve sektörlerle göre en az çalışma yaşlarını belirlemiştir. Türkiye, bu sözleşmeleri kabul etmiştir.

10 Haziran 2003 tarihinde yürürlüğe konulan 4857 sayılı İş Kanununda da çocukların çalışmasına izin veren düzenlemeler vardır. 4857 sayılı İş Kanunu, hafif işlerde de olsa, 14 yaşını doldurmuş olan çocukların çalışmasına izin vermiştir. 15 yaşını doldurmuş çocuklar için, ağır ve tehlikeli işler ile yer ve sualtı işleri açısından sınırlama getirilmiştir. Genel olarak ifade etmek gerekirse, 15 yaşını dolduran çocuklar, İş Kanununda belirtilenler ve özel kanunlarda yer alan istisnalar dışında kalan her işte çalıştırılabileceklerdir.

Anayasanın 'Çalışma Şartları ve Dinlenme Hakları' başlıklı 50 nci maddesinde, 'Kimse, yaşına, cinsiyetine ve gücüne uygun olmayan işte çalıştırılmaz. Küçükler ve kadınlar ile bedeni ve ruhi rahatsızlığı olanlar çalışma şartları bakımından özel olarak korunurlar' hükmüne yer verilmiştir.

Anayasadaki bu düzenleme, çocukların çalıştırıldığı gerçeğinden hareketle, gücüyle ve yaşıyla uygun işlerde ve iyi koşullarda çalıştırılmasını amaçlamaktadır.

En az çalışma yaşının 16 olarak belirlendiği koşullarda, 18 yaşından küçüklerin kısa ve uzun vadeli sigorta dallarının uygulanması kapsamında bulunmaması, sosyal devlet ilkesine aykırıdır.

Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygı gösteren, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayıp yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasa koyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri ve Anayasa bulunduğu bilincinde olan devlettir. Anayasanın 2 nci maddesinde aynı zamanda, sosyal devlet ilkesinden söz edilmektedir. Bu ilke, kişinin doğuştan sahip olduğu onurlu bir yaşam sürdürme, maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisini kullanmasını sağlar. Sosyal devletin görevi, güçsüzleri koruyarak sosyal adaleti, sosyal refahı ve sosyal güvenliği sağlamaktır. Sosyal Hukuk Devleti, kişisel

özgürlük, sosyal adalet ve sosyal güvenlik öğelerini birbirleriyle bağdaştırarak 'hukuk devleti' ile 'sosyal devlet' arasındaki uyumu sağlar.

Anayasanın 'Sosyal güvenlik hakkı' başlıklı 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasında, 'Herkes sosyal güvenlik hakkına sahiptir.', ikinci fıkrasında da 'Devlet, bu güvenliğı sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilâtı kurar' denilmektedir. Bu kural bireylere yaşlılık, hastalık, kaza, ölüm ve malûllük gibi sosyal riskler karşısında asgarî ölçüde bir yaşam düzeyi sağlamak amacını gerçekleştirmeye yöneliktir.

Açıklanan nedenlerle en az çalışma yaşının 16 olarak belirlendiğı koşullarda, 18 yaşından küçüklerin kısa ve uzun vadeli sigorta dallarının uygulanması kapsamında kabul edilmemesi Anayasanın 2 nci ve 60 ıncı maddelerine aykırı olup, iptali gerekir.

5) 5754 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinin Anayasaya aykırılığı

5754 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde yapılan düzenleme ile aylık net geliri asgari ücretten az olan esnaflar sosyal güvenlik sisteminin kapsamı dışında tutulmaktadır.

5510 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendinde yapılan düzenleme ile aylık net tarımsal geliri asgari ücretten az olanlar sosyal güvenlik sistemi dışında tutulmuştu. Yani 5510 sayılı Yasa ile halen 2925 ve 2926 sayılı Kanunlar gereğince sosyal güvenlik kapsamında olan yaklaşık 30 milyon yakın tarım işi yapanlar ile tarımda amele olarak çalışanlar sosyal güvenlik sisteminin kapsamı dışında tutulmuşlardı.

Bu kez 5754 sayılı Kanun ile esnaflardan aylık net geliri asgari ücretten az olanlar da sosyal güvenlik sisteminin kapsamı dışında tutulmaktadır.

Anayasanın 'Sosyal güvenlik hakkı' başlıklı 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasında, 'Herkes sosyal güvenlik hakkına sahiptir.', ikinci fıkrasında da 'Devlet, bu güvenliğı sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilâtı kurar' denilmektedir. Bu kural bireylere yaşlılık, hastalık, kaza, ölüm ve malûllük gibi sosyal riskler karşısında asgarî ölçüde bir yaşam düzeyi sağlamak amacını gerçekleştirmeye yöneliktir.

Sosyal devletin görevi, güçsüzleri koruyarak sosyal adaleti, sosyal refahı ve sosyal güvenliğı sağlamaktır. Sosyal Hukuk Devleti, kişisel özgürlük, sosyal adalet ve sosyal güvenlik öğelerini birbirleriyle bağdaştırarak 'hukuk devleti' ile 'sosyal devlet' arasındaki uyumu sağlar.

Anayasa Mahkemesi (E.1988/19, K.1988/33) sayılı Kararında sosyal hukuk devletini şöyle tanımlamaktadır: 'Sosyal hukuk devleti, güçsüzleri güçlüler karşısında koruyarak gerçek eşitliğı yani sosyal adaleti ve toplumsal dengeyi sağlamakla yükümlü devlet demektir... Hukuk devletinin amaçladığı kişinin korunması, toplumda sosyal güvenliğin ve sosyal adaletin sağlanması yoluyla gerçekleştirilebilir... Anayasanın, Cumhuriyetin nitelikleri arasında yer verdiği sosyal hukuk devletinin dayanaklarından birini oluşturan sosyal güvenlik kavramının içerdiği temel esas ve ilkeleri uyarınca toplumda yoksul ve muhtaç insanlara Devletçe yardım edilerek onlara insan onuruna yaraşır asgari yaşam düzeyi sağlanması, böylece, sosyal adaletin ve sosyal devlet ilkelerinin gerçekleşmesine elverişli ortamın yaratılması' gerekir.

Toplumdaki yoksul ve muhtaç insanları sosyal güvenlik sisteminin kapsamından çıkaran 5754 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (k) bendi, Anayasanın 2 nci ve 60 ıncı maddelerine aykırı olup iptali gerekir.

6) 5754 sayılı Kanunun 21 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 34 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendindeki 'veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olması' ibaresinin Anayasaya aykırılığı

5754 sayılı Kanunun 21 inci maddesi ile değiştirilen 34 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendiyle getirilen düzenlemeye göre; sigortalının dul eşine % 75 oranında aylık bağlanabilmesi için, aylık bağlanacak çocuğu bulunmaması koşulunun yanında, bu Kanun veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaması ve kendi sigortasına dayalı olarak gelir veya aylık bağlanmamış olması gerekmektedir. Eğer bunlar varsa, aylık bağlama oranı % 50'ye düşecektir.

Getirilen bu düzenleme, çalışmaları nedeniyle emekli geliri elde edenleri cezalandıran bir düzenlemedir. Çalışması nedeniyle emekli geliri olanların ölen sigortalının eşi olmaktan kaynaklanan hakları kısıtlanmaktadır. Yani, bu düzenleme, eş nedeniyle kazanılmış bir hak olması gerekirken, çalışma/ çalışmama koşuluna bağlı olarak farklı oranlarda ödenen ve çalışan eş için eşitsizlik yaratan bir düzenlemedir.

Anayasanın 10 uncu maddesine göre yasa önünde eşitlik ilkesi hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Yasaların ve bu yasalarla getirilen kuralların genel olması hukuk devleti ve yasa önünde eşitlik ilkelerinin bir sonucudur. Yasaların genelliğinden anlaşılan, belli kişileri hedef almayan, özel bir durum gözetmeyen, önceden saptanıp, soyut biçimde herkese uygulanabilecek kurallar içermesidir. O halde yasa kurallarının her şeyden önce genel nitelikte olması, herkes için objektif hukuki durumlar yaratması ve aynı hukuki durumda bulunan kişilere ayırım gözetmeksizin uygulanabilir olması gerekir. Yasaların ve bu yasalarla getirilen kuralların genel olması hukuk devleti ve yasa önünde eşitlik ilkelerinin bir sonucudur. Yasaların genelliğinden anlaşılan, belli kişileri hedef almayan, özel bir durum gözetmeyen, önceden saptanıp, soyut biçimde herkese uygulanabilecek kurallar içermesidir. O halde yasa kurallarının her şeyden önce genel nitelikte olması, herkes için objektif hukuki durumlar yaratması ve aynı hukuki durumda bulunan kişilere ayırım gözetmeksizin uygulanabilir olması gerekir.

Aylık bağlanacak çocuğu olmayan ve kendi çalışmaları nedeniyle aylık veya gelir bağlanmış olanlara, eşlerinden dolayı aylık bağlanması halinde, dul aylığını % 75 den % 50'ye düşüren düzenleme, sigortalının geride bıraktığı eşini zora sokan, sosyal devlet ve sosyal güvenlik ilkeleriyle bağdaşmayan haksız ve adaletsiz bir uygulamadır.

Haksız olan, yanlış olan, adil olmayan bir yasal düzenlemenin amacı kamu yararı olamaz. Hukuk devletinin tanımına giren birçok unsurlardan birisi de, kamu yararı düşüncesi olmaksızın herhangi bir yasanın kabul edilmeyeceğidir. Tüm yasaların genel amacının kamu yararı olduğu bilinen bir gerçektir. Kabul edilmesinde kamu yararı bulunmayan bir düzenleme, Anayasanın 2 nci maddesi hükmüne aykırı nitelikte olur.

Açıklanan nedenlerle 5754 sayılı Kanunun 21 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 34 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendindeki 'veya kendi sigortalılığı

nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olması' ibaresi, Anayasanın 2 nci ve 10 uncu maddelerine aykırı olup, iptali gerekir.

7) 17.04.2008 tarih ve 5754 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun;

1- 30 uncu maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin ikinci fıkrasını (a) bendinin,

2- 31 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 51 inci maddesiyle maddeye ikinci fıkradan sonra gelmek üzere eklenen fıkranın Anayasaya aykırılığı

İsteğe bağlı sigortanın amacı, işsiz kalan sigortalıların primlerini kendileri ödeyerek emeklilik için gerekli prim ödeme gün sayısını tamamlamalarıdır.

5754 Sayılı Kanunun 32 nci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 52 nci maddesinde isteğe bağlı sigortalılığın prim oranları artırılmıştır. Kanun, 506 sayılı Yasada yüzde 25 oranında olan malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası primleri oranını, yüzde 32'ye yükseltmektedir. Prim oranlarının artırılması, emeklilik şartlarının da ağırlaştırılmasıyla isteğe bağlı sigorta amacından uzaklaştırılmakta, işsiz ve geliri olmayan sigortalıların isteğe bağlı sigorta yoluyla emekli olmaları imkânsız hale getirilmektedir. Ayrıca, 506 sayılı yasada var olan, isteğe bağlı sigortalılık için gereken en az 1080 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi ödenmiş olması şartı 5754 sayılı Kanunla kaldırılmıştır. İsteğe bağlı sigortalılık, asıl amacından uzaklaştırılarak prim ödeme gücü bulunanlara hiç çalışmadan emekli olma imkânı sağlayan bir yapıya sokulmaktadır. Üstelik bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra işçi statüsündeki isteğe bağlı sigortalıların ödeyeceği primler eski adıyla Bağ ' Kur yeni adıyla 4/b sigortalılığına ödenmiş sayılacaktır. Yani işçiler emeklilik haklarını işveren imiş gibi elde edeceklerdir.

5754 Sayılı Kanunun 30 uncu maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 50 nci maddesinde isteğe bağlı sigortalılığın şartları belirlenmiştir. İsteğe bağlı sigortalı olabilmek için; Türkiye'de yasal olarak ikamet etmek, 18 yaşını doldurmuş bulunmak, Kanuna tabi zorunlu sigortalı olmayı gerektirecek şekilde çalışmamak veya sigortalı olarak çalışmakla birlikte, ay içerisinde 30 günden az çalışmak veya son bir yıl içinde 360 günden az çalışmış olmak ya da tam gün çalışmamak, kendi sigortalılığı nedeniyle aylık bağlanmamış olmak, isteğe bağlı sigorta giriş bildirgesiyle kuruma başvuruda bulunmak şartları aranacaktır.

5754 Sayılı Kanunun 31 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde ise, ay içerisinde 30 günden az çalışanların veya kısmi süreli (part ' time) çalışan sigortalıların aylık çalışma gün sayılarını 30 güne tamamlayacak şekilde isteğe bağlı sigorta primi ödeyebilecekleri hükme bağlanmıştır. Buna göre, ay içerisinde 30 günden az çalışan veya kısmi süreli (part time) çalışan sigortalıların primi ödenen süreleri zorunlu sigortalılığa ilişkin prim ödeme gün sayısına otuz günü geçmemek üzere eklenecek ve eklenen bu süreler, 4/(b) bendi kapsamında sigortalılık süresi olarak kabul edilecektir. Bu düzenleme nedeniyle işçiler emeklilik haklarını işverenmiş gibi elde edebileceklerdir.

Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygı gösteren, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün

kurallarıyla kendini bağı sayıp yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasa koyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri ve Anayasa bulunduğu bilincinde olan devlettir. Adil olmayan bir yasal düzenlemenin amacı kamu yararı olamaz. Hukuk devletinin tanımına giren birçok unsurlardan birisi de, kamu yararı düşüncesi olmaksızın herhangi bir yasanın kabul edilmeyeceğidir. Tüm yasaların genel amacının kamu yararı olduğu bilinen bir gerçektir. Kabul edilmesinde kamu yararı bulunmayan bir düzenleme, Anayasanın 2 nci maddesi hükmüne aykırı nitelikte olur.

Anayasanın 'Sosyal güvenlik hakkı' başlıklı 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasında, 'Herkes sosyal güvenlik hakkına sahiptir.', ikinci fıkrasında da 'Devlet, bu güvenliğı sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilâtı kurar' denilmektedir. Bu kural bireylere yaşlılık, hastalık, kaza, ölüm ve malûllük gibi sosyal riskler karşısında asgarî ölçüde bir yaşam düzeyi sağlamak amacını gerçekleştirmeye yöneliktir.

İsteğe bağı sigortalılığı, prim ödeme gücü bulunanlara hiç çalışmadan emekli olma imkânı sağlayan bir yapıya sokan 5754 sayılı Kanunun; 30 uncu maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi ile 31 inci maddesiyle değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 51 inci maddesiyle maddeye ikinci fıkradan sonra gelmek üzere eklenen fıkra Anayasanın 2 nci ve 60 ıncı maddelerine aykırı olup iptali gerekir.

8) 17.04.2008 tarih ve 5754 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun; 35 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin ikinci fıkrasının Anayasa aykırılığı.

5510 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin ikinci fıkrasında: Bu Kanuna göre bağlanacak gelir ve aylıkların her yılın Ocak ve Temmuz ödeme tarihlerinden geçerli olmak üzere, bir önceki altı aylık döneme göre Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan en son temel yıllık tüketici fiyatları genel indeksindeki değişim oranı kadar artırılarak belirlenmesi öngörülmüştür. 5754 sayılı Yasa, 5510 sayılı Yasanın bu hükmünü aynen tekrar etmiştir.

Anayasa Mahkemesi 5510 sayılı Kanunda yer alan bu kuralı memur ve diğer kamu görevlileri yönünden Anayasanın 2 nci, 10 uncu ve 128 inci maddelerine aykırı bularak iptal etmişti. Ayrıca, 55 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki 'Bu Kanuna göre bağlanan gelir ve aylıklar' bölümünü de diğer sigortalılar yönünden aylık hesaplanmasında güncelleme katsayısı kullanılacağı gerekçesiyle Anayasanın 2 nci ve 60 ıncı maddelerine aykırı bularak iptal etmişti.

Anayasa Mahkemesi'nin söz konusu kararında: Bir hizmet sözleşmesine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılan işçilerle bağımsız çalışanların zorunlu ve isteğe bağı olarak sosyal güvenliklerinin prim esasına dayalı sigorta sistemi ile sağlandığı, bu bağlamda işçi ve kendi adına çalışan sigortalıların emeklilik ve diğer haklarının 'prime dayalı sigorta' esasına dayandığı, buna karşılık memur ve diğer kamu görevlilerinin emeklilik ve diğer haklarının ise, 'özlük haklarına' esasına dayandığı belirtilmiştir. Söz konusu kararda, memurların özlük haklarından olan sosyal güvenlik kapsamındaki haklarının kamu hukuku kurallarına tabi olduğu, işçi ve işveren arasındaki hak ve yükümlülüklerin ise tarafların özgür iradesi ile belirlenen iş hukuku alanına giren sözleşmelere dayandığı hatırlatılarak, Anayasanın 128 inci maddesinden kaynaklanan ve yasalarla belirlenen özlük hakları, memurların emeklilik bakımından diğer sigortalılardan farklı olmasını gerektirir denilmiştir.

Anayasa Mahkemesi'nin söz konusu kararında: 'Devletin en temel işlevlerinden olan kamu hizmetinin görülmesindeki yeri tartışmasız olan kamu görevlileri için statülerine, yaptıkları görevin gereklerine uygun, emeklileri için de önceki statüleri ile uyumlu ayrı yasal düzenleme yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Ancak düzenlemenin aynı hukuksal konumda bulunmayanların bu özelliklerini ve farklılıklarını yansıtmak koşuluyla aynı veya başka bir yasa içinde yapılması hususu kuşkusuz yasa koyucunun takdiri içindedir' denilmektedir.

5754 sayılı Kanunun 35 inci maddesi ile değiştirilen 55 inci maddesine Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesi doğrultusunda yeni düzenleme getirilmemiştir.

Anayasa Mahkemesi benzer bir düzenlemeyi 1999 yılında da iptal etmişti. O tarihte 4447 sayılı Kanunun 24 üncü maddesiyle 5434 sayılı Kanunun Ek 9 uncu Maddesi ile değiştirilmek istenmiş ve getirilen değişiklikte; emekli, adi malullük vazife malullüğü ile dul ve yetim aylıklarının, her ay bir önceki aya ilişkin Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksi değişim oranına göre belirlenmesi hükmü getirilmişti.

Anayasa Mahkemesinin konuyla ilgili 23.02.2001 günlü ve E.1999/42, K.2001/41 sayılı kararı aynen şöyledir: 'Anayasanın 128 inci maddesinde, Devletin kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle göreceği, memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri ile aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği öngörülmüştür. Devlet memurlarının çalıştıkları ve emekli oldukları döneme ilişkin hak ve yükümlülükleri yasalarla düzenlenmiştir. Emekli Sandığı Kanunu'nun 'Emekli Aylığı' başlıklı 41 inci maddesinin (a) fıkrasında; emekli, adi malullük ve vazife malullüğü aylıklarının hesaplanmasında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 43 üncü maddesinde yer alan gösterge tablosu ve personel kanunlarındaki ek göstergelerin esas alınacağı belirtilmiştir. Buna göre, çalışmakta olan devlet memuru ile emekli olan memurun aylıklarının hesaplanması, yasadaki belirli oranlar gözönünde bulundurularak aynı esasa dayanılarak yapılacaktır. 5434 sayılı Yasa'nın Ek 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının değişikliğinden önce, eski emeklilerle yeni emekliler arasında herhangi bir eşitsizlik doğması engellenmiş iken, yeni düzenlemeyle emekli aylıklarındaki artışın gösterge ve ek göstergelerdeki artışa göre hesaplanması esasından vazgeçilerek, aylığın enflasyon oranındaki artışa göre hesaplanması kabul edilmiş, böylece çalışan memurların maaş artışı ile emekli memurların maaş artışı arasında olduğu gibi daha önce aynı görevlerde bulunan eski ve yeni emeklilerin maaşları arasında da büyük farkların ortaya çıkmasına neden olacak bir sistem getirilmiştir. Bu durum Anayasanın 10 uncu maddesindeki eşitlik ilkesini zedelemektedir. Eşitlik temeline dayanan adil bir hukuk düzeni kurmak, hukuk devletinin en önemli işlevlerinden biri olduğundan hukuksal eşitlik sağlanmadan hukuk devleti ilkesinin gerçekleşmeyeceği açıktır. Bu nedenlerle, dava konusu kural Anayasanın 2 nci ve 10 uncu maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.'

Öte yandan, 5754 sayılı Kanunun; 17 nci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin ikinci fıkrasında, memur ve diğer kamu görevlileri dışındaki sigortalıların emeklilik aylığının bağlanmasındaki unsurlardan biri olan ortalama kazancın güncelleme katsayısı ile güncelleneceği belirtilmiştir. Yani, Kanuna göre yaşlılık aylığı hesaplanırken, güncelleme katsayısı kullanılarak sigortalının geçmiş yıllardaki aylık kazançları, kazancının olduğu yılı takip eden her yılın TÜFE indesindeki artış oranı ile gayrisafi yurt içi hâsılanın sabit fiyatlarla gelişme hızının yüzde otuzu kadar artırılacaktır. Yani yaşlılık aylığı bağlanırken ortalama aylık kazanç TÜFE artışının tamamı ve büyüme hızının yüzde otuzu yansıtılacaktır.

Güncelleme katsayısında refahtan tam pay vermeme, 55 inci maddenin ikinci fıkrasına göre yapılacak artışlara da yansıtılacaktır.

Sosyal hukuk devletinin somut göstergelerinden bir olan sosyal güvenlik hakkının yer aldığı Anayasanın 60 ıncı maddesinde, 'Herkesin sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilat kurar' denilmektedir.

Çağdaş devlet anlayışı sosyal hukuk devletinin tüm kurum ve kurallarıyla Anayasanın özüne ve ruhuna uygun biçimde kurularak işletilmesini, bu yolla bireylerin refah, huzur ve mutluluğunun sağlanmasını gerekli kılar. Anayasanın 2 nci maddesinde Cumhuriyetin nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan devlettir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle 5754 sayılı Kanunun 35 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin ikinci fıkrası memur ve diğer kamu görevlileri açısından Anayasanın 2 nci ve 128 inci maddelerine aykırı olduğundan, ikinci fıkrada yer alan 'Bu kanuna göre bağlanan gelir ve aylıklar' ibaresi ise güncelleme katsayısı ile bağlantısı yüzünden diğer sigortalılar yönünden Anayasanın 2 nci ve 60 ıncı maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

9) 5747 sayılı Kanunun 38 inci Maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin (f) bendinin Anayasaya aykırılığı

5747 sayılı Kanunun 38 inci maddesi ile değiştirilen 60 ıncı maddenin (f) fıkrasında: 'Bu Kanun veya bu Kanundan önce yürürlükte bulunan sosyal güvenlik kanunlarına göre gelir ve aylık alan kişiler' genel sağlık sigortalısı sayılanlar arasında sayılmıştır.

Getirilen bu kural ile birlikte 5434 sayılı kanuna göre emekli aylığı alanların sağlık yardım ve giderleri, diğer sigortalılar gibi genel sağlık sigortası kurallarına göre yapılacaktır.

5510 sayılı Yasa ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu kapsamında bulunanlar sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden aynı sisteme bağlı tutulmuşlardır.

Anayasa Mahkemesinin 5510 sayılı Yasa ile ilgili E.2006/111, K.2006/112 sayılı Kararında:

'Devletin en temel işlevlerinden olan kamu hizmetinin görülmesindeki yeri tartışmasız olan kamu görevlileri için statülerine, yaptıkları görevin gereklerine uygun, emeklileri için de önceki statüleri ile uyumlu ayrı yasal düzenleme yapılmasını gerekli kılmaktadır. Ancak, düzenlemenin aynı hukuksal konumda bulunmayanların bu özelliklerini ve farklılıklarını yansıtmak koşuluyla aynı veya başka bir yasa içinde yapılması hususu kuşkusuz yasa koyucunun takdiri içindedir. Bu durumda, sosyal güvenlik hakkının yansımalarından biri olan emekli maaşının, sigorta esasına göre ödenen yaşlılık aylığı ile benzerlikleri bulunsa da amacı ve özellikleri bakımından önemli farklılıklar gösterdiği bir gerçektir. Bu farklılıklarına karşın

emekli maaşının hesaplanmasında da yaş, hizmet süresi ve emeklilik kesenekleri gibi hususların belirleyici olması doğaldır. Yasa koyucunun, memurlara ödenecek emekli maaşı ile diğer çalışanlara ödenecek yaşlılık aylığının hesaplanmasında, bunların benzerliklerini ve farklılıklarını dikkate alarak, aktüeryal dengeleri bozmadan düzenlemeler yapması olanağı bulunduğu ve bu konudaki takdirin ise kendisine ait olduğu açıktır. Belirtilen nedenlerle, 5510 sayılı Yasa'da, aynı hukuksal konumda bulunmayan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile bunlar dışında kalan sigortalıların yukarıda belirtilen özellikleri gözetilmeksizin aynı sisteme bağlı tutulması, Anayasanın 2 nci, 10 uncu ve 128 inci maddelerine aykırıdır' denilmektedir.

Aynı kararda:

'5510 sayılı Yasa ile sağlık hizmetlerinin yaygın bir şekilde görülebilmesini sağlamak amacıyla genel sağlık sigortası kurulması öngörülmüştür. Yasa'nın genel gerekçesinde beş farklı emeklilik rejiminin aktüeryal olarak hak ve yükümlülüklerin eşit olacağı tek bir emeklilik rejimine dönüştürülmesinin planlandığı, buna koşut olarak sağlık hizmetlerinin düzenlenmesinde de aynı anlayışın esas alındığı anlaşılmaktadır. Oysa yukarıda da belirtildiği gibi memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yürüttükleri kamu hizmetine bağlı olarak hukuksal konumları, diğer çalışanlardan birçok bakımdan farklılıklar göstermektedir. Çalışmakta olanları ve emeklileri kapsayan genel sağlık sigortasından yararlanma hakkı da, Anayasanın 128 inci maddesinde memurlar ve diğer kamu görevlileri için yasayla düzenlenmesi öngörülen haklar arasında bulunduğundan, üstlendikleri kamu hizmetinin aksamadan yürütülmesi ve hizmet alanlar yönünden de olumsuzluklar yaşanmaması için bu hususların da memurların diğer hakları gibi onlara ilişkin düzenleme içinde ayrıca yer alması Anayasal bir gerekliliktir. Açıklanan nedenlerle genel sağlık sigortası kapsamındaki dava konusu kurallar belirtilen özellikleri taşınamaması nedeniyle memurlar ve diğer kamu görevlileri yönünden Anayasanın 2 nci, 10 uncu ve 128 inci maddelerine aykırıdır. İptali gerekir' deniliyordu.

Memur ve diğer kamu görevlisi olarak görev yapanlardan 5434 sayılı kanuna göre gelir ve aylık alanların yararlanacakları sağlık yardımlarını diğer sigortalılar gibi aynı kurallara tabi tutan ve bunların sağlık yardım ve giderlerinin genel sağlık sigortası kurallarına göre yapılmasını öngören 5747 sayılı Kanunun 38 inci Maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin (f) bendi Anayasanın 2 nci, 10 uncu ve 128 inci maddelerine aykırı olup iptali gerekir.

10) 5754 sayılı Kanunun 41 inci Maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 64 üncü Maddesine eklenen (c) bendinin Anayasaya aykırılığı

5754 sayılı Kanunun 64 üncü maddesinde yapılan düzenleme ile yabancı ülke vatandaşlarının genel sağlık sigortalısı veya genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi sayıldığı tarihten önceki kronik hastalıkları kurumca finansmanı sağlanmayacak sağlık hizmetleri arasına sokulmuştur.

Anayasa Mahkemesi'nin E.1990/27, K.1991/2, sayılı Kararına göre: 'Hukuk devletinin amaç edindiği yaşama hakkının korunması, sosyal güvenliğin sağlanmasıyla gerçekleşecektir. Sosyal güvenliği sağlayacak olan kuruluşların yasal düzenlemeleri yaşama hakkı ile maddi ve manevi varlığı koruma haklarını zedeleyecek veya ortadan kaldıracak hükümler içermemesi gerekir'. Anayasa Mahkemesi, bu Kararında 506 Sayılı Kanun'un 34 üncü maddesinde öngörülen ve sosyal sigortalılara yapılacak sağlık yardımını 18 ayla sınırlayan hükmünü iptal etmiştir.

Anayasa Mahkemesi'nin E.1990/27, K.1991/2, sayılı Kararında:

'Anayasanın 17 nci maddesinin ilk tümcesi 'Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir...' biçimindedir. Kişinin yaşama hakkı, maddi ve manevi varlığını koruma hakkı, birbirleriyle sıkı bağlantıları olan, devredilmez, vazgeçilmez temel haklardandır. Bu haklara karşı olan her türlü engelin ortadan kaldırılması da devlete ödev olarak verilmiştir. Güçsüzleri güçlüler karşısında koruyacak olan devlet, gerçek eşitliği sağlayacak, toplumsal dengeyi koruyacak, böylece gerçek hukuk devleti niteliğine ulaşacaktır. Hukuk devletinin amaç edindiği yaşama hakkının korunması, sosyal güvenliğin sağlanmasıyla gerçekleşecektir. Sosyal güvenliği sağlayacak olan kuruluşların yasal düzenlemeleri 'yaşama hakkı ile maddi ve manevi varlığı koruma haklarını' zedeleyecek veya ortadan kaldıracak hükümler içermemesi gerekir.

Anayasanın 56 ncı maddesinin 3 üncü, 4 üncü ve 5 inci fıkraları yine devlete, kişilerin hayatını beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmelerini sağlamak için sağlık kuruluşlarının hizmetlerini, düzenleme, denetleme ve organize etme gibi görevler yüklemiştir. Anlaşılmaktadır ki, devlet, kişilerin yaşamlarını sağlıklı biçimde sürdürmeyi sağlamak amacını çeşitli sosyal güvenlik kuruluşları ile gerçekleştirecektir. Devlet için bir görev, kişiler için de bir hak olan bu amaç gerçekleştirilirken bu hakkı sınırlayıcı, bu haktan yararlanmayı zayıflatıcı düzenlemeler Anayasanın 56 ncı maddesine de aykırıdır.

İtiraz konusu maddenin '... 18 aya kadar ...' olan sözcükleri, temel olarak Anayasada yerini almış 'sosyal güvenlik hakkını' bir süre sonra kullanılmaz duruma getirmekte, sosyal güvenlik hakkının öğelerinden biri olan sağlık yardımı bu sürenin sonunda etkisiz kalmaktadır. Anayasanın 65 inci maddesi, devletin sosyal ve ekonomik alanda belirtilen görevlerini yerine getirirken, ekonomik istikrarın korunması, mali kaynakların yeterliliği ölçütlerini gözönünde tutması gerektiğini belirtmektedir. Anayasanın 65 inci maddesindeki bu sınırlama ile itiraz konusu '... 18 aya kadar ...' deyimini arasında bir ilişki kurulamaz. Anayasanın 60 ıncı maddesi kişilere 'sosyal güvenlik hakkını' vermekle birlikte ikinci fıkrasında bunun için alınacak tedbirleri devlete görev olarak verirken 65 inci madde ile de bu göreve bazı sınırlamalar getirmiştir. Ancak, 60 ıncı maddede belirtilen bu sosyal hak, yine Anayasanın 17 nci maddesinde düzenlenen '... yaşama, maddi ve manevi ve varlığını koruma ... hakkı' ile çok sıkı bağlantı içindedir. Dolayısıyla devlet ekonomik ve sosyal alandaki görevlerini yerine getirirken uygulayacağı sınırlamalarda 'yaşama hakkını' ortadan kaldıran düzenlemeler yapamayacaktır. Bu nedenle Anayasanın 65 inci maddesindeki sınırlamaları, 506 sayılı Yasa'nın 34 üncü maddesindeki itiraz konusu '... 18 aya kadar...' sözcüklerine uygulama olanağı yoktur. İtiraz konusu '... 18 aya kadar ...' sözcükleri Anayasanın 60 ıncı maddesine aykırı olduğundan iptali gerekir' denilmektedir.

5754 sayılı Kanunun 64 üncü maddesinde yapılan düzenleme ile yabancıların kronik hastalıklarının tedavilerini engellemektedir. Yabancıların da yaşama hakkı gözetilmelidir. Bu konuda düzenlenen uluslararası kurallar da aynı amaca yönelik hükümler taşımaktadır. 16.06.1989 günlü, 3581 sayılı Yasa'yla onaylanan Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesi'nin 13 üncü maddesi de hastalık durumunda gerekli olan tüm bakımların sağlanmasını öngörmektedir.

Açıklanan nedenlerle 5754 sayılı Kanunun 41 inci Maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 64 üncü Maddesine eklenen (c) bendi Anayasanın 17 nci, 56 ncı ve 60 ıncı maddelerine aykırı olup iptali gerekir.

11) 5754 sayılı Kanunun 46 ncı Maddesi ile Değiştirilen 5510 Sayılı Kanunun 76 ncı Maddesinin Üçüncü Fıkrasının Son Cümlesinin Anayasaya Aykırılığı

5754 sayılı Kanunun 46 ncı maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 76 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının son cümlesi aynen şöyledir: 'Tedavinin sona erdiğine ve çalışabilir durumda olduğuna dair Kurumca yetkilendirilen hekim veya sağlık kurullarından belge almaksızın başka işte çalışan genel sağlık sigortalısının aynı hastalığı sebebiyle yapılan tedavi masrafları ise kendisinden geri alınır.'

Hasta olmasına karşın çalışmak zorunda kalan kişilerin cezalandırılması anlamına gelen bu düzenleme, Anayasanın öngördüğü sosyal hukuk devleti kavramına ters düşen bir düzenlemedir.

Sosyal hukuk devleti, güçsüzleri güçlüler karşısında koruyarak gerçek eşitliği yani sosyal adaleti ve toplumsal dengeyi sağlamakla yükümlü devlet demektir. Anayasanın, Cumhuriyetin nitelikleri arasında yer verdiği sosyal hukuk devletinin dayanaklarından birini oluşturan sosyal güvenlik kavramının içerdiği temel esas ve ilkeler uyarınca toplumda yoksul ve muhtaç insanlara Devletçe yardım edilerek onlara insan onuruna yaraşır asgari yaşam düzeyi sağlanması, böylece, sosyal adaletin ve sosyal devlet ilkelerinin gerçekleşmesine elverişli ortamın yaratılması gerekir. Devlet ekonomik ve sosyal alandaki görevlerini yerine getirirken uygulayacağı sınırlamalarda 'yaşama hakkını' ortadan kaldıran düzenlemeler yapmamalıdır.

Anayasanın 56 ncı maddesinin 3 üncü, 4 üncü ve 5 inci fıkraları devlete, kişilerin hayatını beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmelerini sağlamak için sağlık kuruluşlarının hizmetlerini, düzenleme, denetleme ve organize etme gibi görevler yüklemiştir.

İtiraz konusu maddenin son cümlesinde yer alan: 'Tedavinin sona erdiğine ve çalışabilir durumda olduğuna dair Kurumca yetkilendirilen hekim veya sağlık kurullarından belge almaksızın başka işte çalışan genel sağlık sigortalısının aynı hastalığı sebebiyle yapılan tedavi masrafları ise kendisinden geri alınır' cümlesi, 'sosyal güvenlik hakkını' kullanılmaz duruma getirmekte, sosyal güvenlik hakkının öğelerinden biri olan sağlık yardımını etkisiz kılmaktadır.

Anayasanın 60 ncı maddesi kişilere 'sosyal güvenlik hakkını' vermekle birlikte ikinci fıkrasında bunun için alınacak tedbirleri devlete görev olarak verirken 65 inci madde ile de bu göreve bazı sınırlamalar getirmiştir. Ancak, 60 ncı maddede belirtilen bu sosyal hak, yine Anayasanın 17 nci maddesinde düzenlenen '... yaşama, maddi ve manevi ve varlığını koruma ... hakkı' ile çok sıkı bağlantı içindedir. Dolayısıyla devlet ekonomik ve sosyal alandaki görevlerini yerine getirirken uygulayacağı sınırlamalarda 'yaşama hakkını' ortadan kaldıran düzenlemeler yapamayacaktır.

Açıklanan nedenlerle 5754 sayılı Kanunun 46 ncı maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 76 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının son cümlesi Anayasanın 2 nci, 17 nci ve 60 ncı maddesine aykırı olup, iptali gerekir.

12) 5754 sayılı Kanunun 58 inci Maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 98 inci Maddesinin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen fıkranın Anayasaya aykırılığı

5754 sayılı Kanunun 58 inci Maddesi ile 5510 sayılı Kanununun 98 inci maddesinin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen fıkra: 'Yıllık veya daha uzun süreli

tamamlayıcı veya destekleyici özel sağlık sigortalarına ilişkin usul ve esaslar Kurumun uygun görüşü alınarak Hazine Müsteşarlığı tarafından belirlenir' hükmü yer almaktadır.

Özel sağlık sigortalarına ilişkin usul ve esasların yasa ile belirlenmesi gerekir. Anayasanın 7 nci maddesine göre, yasama yetkisi, Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindir, bu yetki devredilemez. Bir düzenleyici işlem mevcut yasa hükümlerini değiştirebiliyor veya yürürlükten kaldırabiliyorsa, bu işlem yasa niteliğinde veya gücündedir. Anayasanın 7 nci maddesinin açıklığı karşısında, yasama organı, başka bir organa, mevcut yasa kurallarını değiştirme ya da kaldırma yetkisi veremez. Anayasaya göre yasa ile düzenlenmesi öngörülen konularda, yürütme organına, genel, sınırsız, esasları ve çerçevesi belirsiz bir düzenleme yetkisi verilemez.

Yasayla düzenleme ilkesi, düzenlenen konudan yalnız kavram, ad ve kurum olarak söz edilmesi değil, bunların yasa metninde kurallaştırılmasıdır. Kurallaştırma ise, düzenlenen alanda temel ilkelerin konulmasını ve çerçevenin çizilmiş olmasını ifade eder. Ancak bu koşulla uzmanlık ve teknik konulara ilişkin ayrıntıların belirlenmesi yürütme organının takdirine bırakılabilir.

Anayasada yasayla düzenlenmesi öngörülen konularda, yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisinin verilmesi olanaklı değildir. Yürütmenin düzenleme yetkisi, sınırlı, tamamlayıcı ve bağımlı bir yetkidir. Bu nedenle Anayasada öngörülen ayrık durumlar dışında, yasalarla düzenlenmemiş bir alanda, yasa ile yürütmeye genel nitelikte kural koyma yetkisi verilemez. Yürütme organına düzenleme yetkisi veren bir yasa kuralının Anayasanın 7 nci maddesine uygun olabilmesi için temel ilkeleri koyması çerçeveyi çizmesi, sınırsız, belirsiz, geniş bir alanı yürütmenin düzenlemesine bırakmaması gerekir.

Anayasanın 2 nci maddesinde Cumhuriyetin nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasa koyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri ve Anayasanın bulunduğu bilincinde olan devlettir. Bu bağlamda, hukuk devletinde yasa koyucu, yasaların yalnız Anayasaya değil, evrensel hukuk ilkelerine de uygun olmasını sağlamakla yükümlüdür.

Hiçbir devlet organı, Anayasadan aldığı yetkiyi, başka bir organa devredemez. Çerçevesi çizilmeyen, sınırları belirlenmeyen bir alanda Hazine Müsteşarlığına usul ve esas belirleme yetkisi veren düzenleme Anayasanın 2 nci ve 7 nci maddesine aykırı olup, iptali gerekir.

13) 5754 sayılı Kanunun 61 inci Maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 103 üncü Maddesinin Anayasaya aykırılığı

5754 sayılı Kanunun 61 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 103 üncü maddesi 9.4.2008 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilirken eylemli içtüzük ihlali yapılmıştır.

Danışma Kurulu, 8.4.2008 tarihli toplantısında Genel Kurulun 9.4.2008 Çarşamba günü Birleşiminde 13.00 ' 22.00 saatleri arasında çalışmasının Genel Kurulun onayına sunulmasını önermeyi kararlaştırmıştır. (Ek 1)

Genel Kurulun 9.4.2008 Çarşamba günkü Birleşiminde, Başkan'ın: 'Madde üzerinde bir tek önergemiz var. Maddenin bitimine kadar süreyi uzatmayı oylarınıza sunuyorum' sözleri üzerine, Tunceli Milletvekili Kamer Genç ve Ankara Milletvekili Hakkı Suha Okay çalışma süresinin sona erdiğini, süre bittikten sonra oylama yapılamayacağını belirterek süre uzatma oylamasının yapılmasına itiraz etmiştir. Çalışma süresinin sonu olan saat 22.00 den sonra süre uzatma ile ilgili oylama yapılamayacağına, oylamanın saat 22.00 den önce yapılması gerektiğine dair itirazları dikkate almayan Başkan, önerge üzerinde konuşma yapacak olan Şırnak Milletvekili Sevahir Bayındır'a söz vermiştir. Şırnak Milletvekili Sevahir Bayındır: 'Beni bir hukuksuzluğa ortak etmiş oldunuz, keşke zaman bitmeden önce süre uzatılması kararı verilseydi. Ana muhalefet partisi de salonu terk etmek zorunda kaldı' demiştir. Bu sözler üzerine Başkan: 'Bitmeden uzattık, bittikten sonra uzatamayız efendim. Bittikten sonra uzatılmaz ki, bitmeden önce uzatılacak tabii' şeklinde yanıt vermişse de, Şırnak Milletvekili Sevahir Bayındır: 'Ama süreniz bitmişti' diyerek sözlerine devam etmiştir. Şırnak Milletvekili Sevahir Bayındır konuşmasını tamamladıktan sonra, Başkan 61 inci maddeyi oylamaya sunmuş, maddenin kabul edildiğini belirterek, Birleşimi alınan karar gereğince 10.4.2008 tarihinde toplanmak üzere kapatmıştır. Birleşimin kapanma saati tutanaklara göre saat 22.11'dir. (Ek 2)

Anayasanın 88 inci maddesine göre: 'Kanun tasarı ve tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülme usul ve esasları İçtüzükle düzenlenir.'

Anayasanın 95 inci maddesinde ise: 'Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarını, kendi yaptığı İçtüzük hükümlerine göre yürütür.' hükmü yer almaktadır.

İçtüzüğün 55 inci maddesinde: Zorunlu hallerde o birleşim için geçerli olmak kaydıyla ve sona ermek üzere olan işlerin tamamlanması amacıyla oturumun uzatılmasına Genel Kurulca karar verilebileceği yazılıdır.

İçtüzük hükmü, çalışma saati sona erdikten sonra süre uzatılması için oylama yapılmasına olanak vermemektedir. Süre geçtikten sonra oylama yapılamaz; çünkü, süre uzatılması için karar alınması, bir muamelenin tamamlanması değildir. Genel Kurul uygun görmedikçe, izin vermedikçe süreyi uzatmak mümkün değildir. Çalışma saatini aştıktan sonra süre uzatımı için oylama yapmak, eylemli içtüzük ihlalidir.

5754 sayılı Kanunun 61 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 103 üncü maddesi içtüzükte olmayan bir kural uyarınca oylanarak kabul edilmiştir. Bu nedenle Anayasanın 88 inci ve 95 inci maddelerine aykırı olup, iptali gerekir.

14) 5754 sayılı Kanunun 73 üncü Maddesi ile 5510 sayılı Kanuna eklenen Geçici Madde 20'nin Anayasaya aykırılığı

5754 sayılı Kanunun 73 üncü Maddesi ile 5510 sayılı Kanuna eklenen Geçici Madde 20'deki düzenlemeyle: 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri, ticaret odaları, sanayi odaları, borsalar veya bunların teşkil ettikleri birlikler personeli için kurulmuş bulunan sandıkların iştirakçileri ile aylık veya gelir bağlanmış olanlar ile bunların hak sahipleri herhangi bir işleme gerek kalmaksızın bu maddenin yayımı tarihinden itibaren üç yıl içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna devredilerek bu Kanun kapsamına alınması öngörülmüştür.

Daha önce 11.05.1976 tarih ve 1912 sayılı Kanunla 506 sayılı Kanunun Geçici 20 nci maddesine tabi vakıf ve sandıkların SSK'ya devri öngörülmüştür. Anayasa Mahkemesi bu düzenlemeyi sosyal hukuk devleti ilkesine ve kişilerin sosyal güvenlik hakkına aykırı bularak iptal etmiştir. Anayasa Mahkemesinin E.1976/36, K.1977/2 sayılı Kararında: 'Devletin haklı bir neden ortaya koymaksızın kendi kurduğu örgütten farksız ve hatta ondan daha üstün sosyal güvenlik hakkı sağlayan vakıf kuruluşlarına el atması sosyal hukuk devleti ilkesiyle bağdaştırılamaz. O halde bu kuruluşlar hakkında hiçbir inceleme yapılmadan ve örgütlerin durumları açık ve seçik olarak ortaya konulmadan mensuplarının sosyal sigorta kapsamına ilke olarak alınmasında Anayasaya uyarlık yoktur' denilmiştir.

Anayasa mahkemesinin bu kararından yıllar sonra bu kez 19.10.2005 tarihinde kabul edilen 5411 sayılı Bankacılık Kanununun Geçici 23 üncü maddesinde yapılan düzenlemeyle 506 sayılı Sosyal Sigortalar Yasası'nın geçici 20 nci maddesi kapsamındaki kurumların personeli için kurulmuş bulunan özel sosyal güvenlik sandıkları iştirakçileri ile bu sandıkların malûllük, yaşlılık, ölüm sigortalarından aylık alanların ve bunların hak sahiplerinin, herhangi bir işleme gerek kalmaksızın üç yıl içinde Sosyal Sigortalar Kurumu'na devredilerek 506 sayılı Yasa kapsamına alınmaları öngörülmüştür.

5411 sayılı Bankacılık Kanununun Geçici 23 üncü maddesinde yapılan düzenlemenin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulmuş ve Anayasa Mahkemesinin konuyla ilgili E.2005/139, K.2007/33 sayılı 22.03.2007 tarihli Kararında aynen şöyle denilmiştir:

'Maddenin birinci fıkrasında öngörüldüğü gibi devir işlemi sonucunda, sandıkların iştirakçileri ile malullük, yaşlılık ve ölüm sigortasından aylık veya gelir bağlanmış olanlar ile bunların hak sahipleri 506 sayılı Yasa kapsamına alınmış olmaktadır. Buna göre kural sandık iştirakçileri ile malullük, yaşlılık ve ölüm sigortasından aylık veya gelir bağlanmış olanlar ile bunların hak sahiplerinin sosyal güvenlik haklarını ortadan kaldırmamaktadır. Ancak, maddenin birinci fıkrası sandık iştirakçileri ile malullük, yaşlılık ve ölüm sigortasından aylık veya gelir bağlanmış olanlar ile bunların hak sahiplerinin 506 sayılı Yasa kapsamına alınmak suretiyle devrini öngörürken, altıncı fıkrası bu devrin iştirakçilerin 506 sayılı Yasa'ya göre emsallerine uygun olarak intibaklarının yapılması suretiyle gerçekleştirileceğini belirtmektedir. Bu durum, 506 sayılı Yasa kapsamındakilere uygulanan prim oranlarının üzerinde prim uygulamasında bulunan Sandıklardan, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortasından aylık veya gelir bağlanmış olanlar ile bunların hak sahiplerinin gelecekte gelir kaybına uğramalarına yol açabilecektir. Her ne kadar sandıkların varlıkları sona erdirilmemekte ve maddenin beşinci fıkrasında da sandıkların 506 sayılı Yasa'nın öngördüğü sosyal hakların ve ödemelerin üzerinde sağlamış oldukları sosyal sigorta haklarına ve ödemelerine devam edebilecekleri belirtilmekte ise de, kural gereği devir tarihi itibarıyla devredilen kişilerle ilgili olarak sandıkların yükümlülüğünün peşin değerinin hesaplanarak borçlandırılması ve sandık iştirakçilerinin devri nedeniyle sağlanan prim gelirleri yönünden de büyük kayba uğrayacak olmaları, sandıkların 506 sayılı Yasa'nın öngördüğü sosyal hakların ve ödemelerin üzerinde sağlamış oldukları sosyal sigorta haklarını ve ödemelerini gerçekleştirebilmelerini ve devam ettirebilmelerini tehlikeye düşürebilecektir. Sandıkların bu hakları ve ödemeleri gelecekte karşılamakta ödeme güçlüğüne düşebilecekleri gözetildiğinde, bu kişilerin haklarının korunması için gerekli düzenlemelerin yapılması sosyal hukuk devleti ilkesinin bir gereğidir. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasanın 2 nci maddesine aykırıdır. İptali gerekir.'

5754 sayılı Kanunun 73 üncü Maddesi ile 5510 sayılı Kanuna eklenen Geçici Madde 20'de yer alan düzenlemelerde vakıf ve sandık iştirakçilerinin hangi bedelle gelir ve aylıklarının Sosyal Güvenlik Kurumuna devri ile ilgili ayrıntılı hükümler konulmasına karşın vakıf iştirakçilerinin sağlık ve sosyal sigorta hakları korunmamıştır. Devir nedeniyle gelir kaynakları kesilen sandık ve vakıfların iştirakçilerine 5510 sayılı Yasa'nın öngördüğü sosyal hakların ve ödemelerin üzerinde sağlamış oldukları sosyal sigorta haklarını ve ödemelerini gerçekleştirebilmeleri ve devam ettirebilmeleri mümkün değildir. Bu imkânsızlık gözönünde tutularak istihdam eden kuruluşun ödeme yapması öngörülmüştür. Ancak istihdam eden kuruluşun ödeme güçlüğü çekmesi olasılığına karşı hiçbir devlet güvencesi öngörülmemiştir. Kaldı ki istihdam eden kuruluşun ödeme güvencesi sadece emekli olanlar içindir. Halen çalışan ve ileride sağlayacağı sosyal güvenceleri gözönünde tutarak yıllarca yüksek tutarda prim ödeyenler bu haktan mahrum bırakılmıştır. Getirilen düzenlemeye göre 30.04.2008 tarihinden sonra sandıklarca bağlanmış ve bağlanacak olan gelir ve aylıklara yapılacak artışlar 506 sayılı Kanuna göre bağlanan gelir veya aylıklara yapılacak artışlardan fazla olamayacaktır. Bu durum yüksek tutarda prim ödeyen vakıf iştirakçisine yapılan büyük haksızlıktır. Bu kişilerin vakıf senetlerinden doğan kazanılmış hakları yok edilmiştir. 506 sayılı Kanuna göre bağlanan gelir ve aylıklarda yapılan haksız ve adil olmayan artış yöntemi sandık ve vakıf iştirakçilerine de yansıtılmıştır. Bir başka deyişle sandık ve vakıf iştirakçilerinin emekli aylıkları da refahtan tam pay vermeden artırılacaktır.

Devletin, haklı bir neden ortaya koymaksızın, kendi kurduğu örgütten farksız ve hatta ondan daha üstün sosyal güvenlik hakkı sağlayan vakıf kuruluşlarını işlevsiz hale getirmesi sosyal hukuk devleti ilkesi ile bağdaştırılmaz.

Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygı gösteren, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayıp yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasa koyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri ve Anayasa bulunduğu bilincinde olan devlettir. Anayasanın 2 nci maddesinde aynı zamanda, sosyal devlet ilkesinden söz edilmektedir. Bu ilke, kişinin doğuştan sahip olduğu onurlu bir yaşam sürdürme, maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisini kullanmasını sağlar. Sosyal devletin görevi, güçsüzleri koruyarak sosyal adaleti, sosyal refahı ve sosyal güvenliği sağlamaktır. Sosyal Hukuk Devleti, kişisel özgürlük, sosyal adalet ve sosyal güvenlik öğelerini birbirleriyle bağdaştırarak 'hukuk devleti' ile 'sosyal devlet' arasındaki uyumu sağlar.

Hukuk devletinde kazanılmış haklara saygı gösterilmesi bir zorunluluk, hatta yükümlülüktür. Hukuksal tasarrufu doğuran irade sahiplerinin aynı yöntemle bu tasarrufu geri almalarına veya değiştirmelerine olanak bulunmaktadır. Ancak, önceden oluşmuş hukuksal durumların sonradan yapılacak işlemlerle değiştirilmesi, hukuktan beklenen güvenlikle bağdaşmaz. Kazanılmış hakları ortadan kaldırıcı nitelikte sonuçlara yol açan yorumlar Anayasanın 2 nci maddesinde açıklanan 'Türkiye Cumhuriyeti sosyal bir hukuk devletidir.' hükmüne aykırılık oluşturacağı gibi toplumsal kararlılığı hukuksal güvenceyi ortadan kaldırır, belirsizlik ortamına neden olur ve kabul edilemez.

Hukuk Devleti'nin unsurlarından bir diğeri olan hukuk güvenliği, diğeri bir ifadeyle 'güvenin korunması ilkesi' de ilgilinin hukuki durumunun süreceğine olan güveni dolayısıyla hayal kırıklığına uğratılmaması anlamına gelir. Güvenin korunması, her zaman mevcut bir

hukuki durumun dokunulmazlığı anlamında olmasa da, her düzenleme değişikliğinde yasa koyucunun göz önünde bulundurması gereken bir husustur.

Halkın Devlete olan güveninin korunması da ancak hukuk güvenliğinin sağlanmasıyla mümkündür. Bu yönüyle, Hukuk Devleti'nin önemli bir unsuru olarak hukuk güvenliği, yalnızca hukuk düzeninin değil, aynı zamanda belirli sınırlar içinde, bütün Devlet davranışlarının, az çok, önceden öngörülebilir olması anlamını taşır. Hukuki güvenlik sadece bireylerin devlet faaliyetlerine duyduğu güven değil, aynı zamanda yürürlükteki mevzuatın süreceğine duyulan güveni de içerir. Haklı beklenti, idarenin ister bir taahhüt, isterse uzun süren bir uygulamasına güvenerek olsun, bireylerin bir çıkarları ya da lehlerine olan bir sonuca ulaşabileceklerini ya da edinebileceklerini ümit etmelerini ifade eder. Yeni düzenlemenin hukuki istikrarı bozmaması, hakların kullanılmasını zorlaştırmayacak ya da doğmuş olan haklarının hiçe sayılması anlamına gelecek şekilde tasarlanmaması gerekmektedir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle 5754 sayılı Kanunun 73 üncü Maddesi ile 5510 sayılı Kanuna eklenen Geçici Madde 20'nin birinci fıkrası Anayasanın 2 nci maddesine aykırı olup, iptali gerekir.

15) 5754 sayılı Kanunun 80 inci Maddesi ile değiştirilen 2802 sayılı Kanunun Geçici 16 ncı maddesinin Anayasaya aykırılığı

5754 sayılı Kanunun 80 inci Maddesi ile değiştirilen 2802 sayılı Kanunun Geçici 16 ncı maddesi ile hakim ve savcılarının emeklilik kesenek ve karşılıkları ile emekli aylıkları ve ikramiyelerinin hesaplanmasında 29.06.2006 tarihli ve 5536 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki bu hususlara dair hükümlerin uygulanmasına devam olunur hükmü getirilmiştir.

Getirilen bu hüküm ne anlama gelmektedir'

29.06.2006 tarihinde kabul edilen 5536 sayılı Hâkimler Ve Savcılar Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununda değişiklik yapmıştır. Yapılan değişiklikler sonucu hâkim ve savcılarının aylıkları, en yüksek Devlet memuruna (Başbakanlık Müsteşarı) fazla çalışma ücreti hariç fiilen yapılmakta olan ödemeler (sözleşme ücreti, ikramiyeler, özel hizmet tazminatı ve kadrosu için öngörülen makam tazminatının yarısı) kıstas alınmak suretiyle yeniden belirlenmiştir. Böylece çeşitli derecelerdeki hakim ve savcılara kıstas aylığının yasa da belirlenen oranı kadar aylık ödenmesi kabul edilmiştir. Ayrıca, hâkim ve savcılara, aylıklarına ilave olarak yargı ödeneği ödenmesi öngörülmüştür. Bu düzenlemeden önce hâkim ve savcılara, aylıklarına ek olarak yüksek hakimlik tazminatı, temsil tazminatı ve yargı ödeneği ödenmekte idi. Hakim ve savcılarının aylıklarında artış sağlayan bu düzenleme, 5536 sayılı Kanunda yapılan bir başka düzenleme ile hakim ve savcılarının emekli aylıklarına yansıtılmamıştı. 5536 sayılı Kanunda yer alan: 'Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu yürürlüğe girinceye kadar, 103 üncü maddede ünvanları belirtilenlerin emekli kesenek ve karşılıkları ile emekli aylıkları ve ikramiyelerinin hesaplanmasında, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki bu hususlara dair hükümlerin uygulanmasına devam olunur' hükmü nedeniyle hakim ve savcılarının emekli aylıklarının, Başbakanlık Müsteşarının aylığı kıstas alınarak ödenen aylığa göre değil, önceki düzenlemelere göre ödenmesi öngörülmüştü.

Yani, 5536 sayılı Yasada yer alan hüküm nedeniyle 2006 yılı Haziran ayından sonra hakim ve savcılar aylıklarını 5536 sayılı Kanunun getirdiği yeni kurallara göre alırken, emekli

hakim ve savcılar emekli aylıklarını eski kurallara göre almaya devam ettiler. Bir başka ifadeyle hakim ve savcılar aylıklarında yapılan artış emeklilere yansıtılmamıştır.

Bu arada bir emekli hakim, emekli aylığı ve ikramiyesinin en son aldığı aylığa göre değil, Haziran/2006 tarihindeki aylığına göre ödenmesi dolayısıyla Ankara 2. İdare Mahkemesinde dava açmıştır. Davayı temyizden inceleyen Danıştay Onbirinci Dairesi davacının ileri sürdüğü Anayasaya aykırılık savını ciddi bularak Anayasa Mahkemesine başvurma kararı almıştır.

5754 sayılı Kanunun 80 inci Maddesi ile değiştirilen 2802 sayılı Kanunun Geçici 16 ncı maddesi, 5536 sayılı yasadaki hükmü devam ettirmektedir. Devam ettirme, hakim ve savcılar aylıklarında yapılan veya yapılacak artışların emekli hakim ve savcılara yansıtılmayacağı anlamına gelmektedir. Emekli olan veya ileride emekli olacak olan hakim ve savcı aylıklarında yapılacak yeni iyileştirmelerin (katsayı artışları hariç) emekli aylıklarına yansıtılmasının önü kapatılmıştır.

Hukuk Devleti, en kısa tanımıyla, vatandaşların hukuki güvenlik içinde bulundukları, Devletin eylem ve İşlemlerinin hukuk kurallarına bağlı olduğu bir sistemi ifade eder. Anayasa Mahkemesinin çoğu kararlarında Hukuk Devleti; 'insan haklarına saygılı ve hakları koruyucu adil bir hukuk düzeni kuran ve bunu devam ettirmekle kendisini yükümlü sayan, bütün işlem ve eylemleri yargı denetimine bağlı olan devlet' şeklinde tanımlanmıştır. Anayasanın 10 uncu maddesinde belirtilen eşitlik ilkesi ise, birbirleriyle aynı durumda olanlara aynı kuralların uygulanmasını ve ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılmasını engellemek amacına hizmet eder. Bu itibarla aynı hukuksal durumda olanlar için yapılan farklı düzenlemeler Anayasanın eşitlik ilkesine aykırılık oluşturur.

2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nun 111 inci maddesinde hakim ve savcılar devlet memurlarına tanınan sosyal hak ve yardımlara ilişkin hükümlerden aynen yararlanacakları hükme bağlanmıştır. Bu nedenle emekli aylığı yönünden hakim ve savcılar, diğer devlet memurlarıyla aynı statüdedirler.

Devlet memurlarının çalıştıktan ve emekli olduktan sonraki döneme ilişkin hak ve yükümlülükleri yasalarla düzenlenmiştir. Emekli Sandığı Kanunu'nun 'Emekli Aylığı' başlıklı 41 inci maddesinin (a) fıkrasında; emekli, adi malullük ve vazife malullüğü aylıklarının hesaplanmasında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 43 üncü maddesinde yer alan gösterge tablosu ve personel kanunlarındaki ek göstergelerin esas alınacağını belirtilmiştir.

Bu kural, 1999 yılında 4447 sayılı Kanunun 24 üncü maddesiyle 5434 sayılı Kanunun Ek 9 uncu Maddesi ile değiştirilmek istenmiştir. Getirilen değişiklikle; emekli, adi malullük vazife malullüğü ile dul ve yetim aylıklarının, her ay bir önceki aya ilişkin Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksi değişim oranına göre belirlenmesi hükmü getirilmişti.

25.08.1999 tarihli 4447 sayılı Kanunun 24 üncü maddesiyle değiştirilen 5434 sayılı Kanunun Ek 9 uncu maddesini Anayasa Mahkemesi iptal etmiştir.

Anayasa Mahkemesinin konuyla ilgili 23.02.2001 günlü ve E.1999/42, K.2001/41 sayılı kararı aynen şöyledir: 'Anayasanın 128 inci maddesinde, Devletin kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle göreceği, memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve

yükümlülükleri ile aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği öngörülmüştür. Devlet memurlarının çalıştıkları ve emekli oldukları döneme ilişkin hak ve yükümlülükleri yasalarla düzenlenmiştir. Emekli Sandığı Kanunu'nun 'Emekli Aylığı' başlıklı 41 inci maddesinin (a) fıkrasında; emekli, adi malullük ve vazife malullüğü aylıklarının hesaplanmasında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 43 üncü maddesinde yer alan gösterge tablosu ve personel kanunlarındaki ek göstergelerin esas alınacağı belirtilmiştir. Buna göre, çalışmakta olan devlet memuru ile emekli olan memurun aylıklarının hesaplanması, yasadaki belirli oranlar gözönünde bulundurularak aynı esasa dayanılarak yapılacaktır. 5434 sayılı Yasa'nın Ek 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının değişikliğinden önce, eski emeklilerle yeni emekliler arasında herhangi bir eşitsizlik doğması engellenmiş iken, yeni düzenlemeyle emekli aylıklarındaki artışın gösterge ve ek göstergelerdeki artışa göre hesaplanması esastan vazgeçilerek, aylığın enflasyon oranındaki artışa göre hesaplanması kabul edilmiş, böylece çalışan memurların maaş artışı ile emekli memurların maaş artışı arasında olduğu gibi daha önce aynı görevlerde bulunan eski ve yeni emeklilerin maaşları arasında da büyük farkların ortaya çıkmasına neden olacak bir sistem getirilmiştir. Bu durum Anayasanın 10 uncu maddesindeki eşitlik ilkesini zedelemektedir. Eşitlik temeline dayanan adil bir hukuk düzeni kurmak, hukuk devletinin en önemli işlevlerinden biri olduğundan hukuksal eşitlik sağlanmadan hukuk devleti ilkesinin gerçekleşmeyeceği açıktır. Bu nedenlerle, dava konusu kural Anayasanın 2 nci ve 10 uncu maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.'

Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği bu kural daha sonra 5510 sayılı Kanun ile getirilmek istenmiştir.

31.05.2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunun 55 inci maddesinde yapılan düzenleme ile bu Kanuna göre bağlanacak gelir ve aylıkların, her yılın Ocak ve Temmuz ödeme tarihlerinden geçerli olmak üzere, bir önceki altı aylık döneme göre Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan en son temel yıllık tüketici fiyatları genel indeksindeki değişim oranı kadar artırılarak belirlenmesi öngörülmüştür. Ancak 5510 sayılı Kanunla getirilen bu düzenleme de Anayasa Mahkemesinin 15.12.2006 gün ve E.2006/111, K.2006/112 sayılı kararıyla memur ve diğer kamu görevlileri yönünden iptal edilmiştir.

5510 sayılı Kanunun 5754 sayılı Kanunun 68 inci Maddesi ile değiştirilen '5434 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri' başlıklı GEÇİCİ 4 üncü Maddesinde yer alan düzenlemeyle, Emekli Sandığı iştirakçisi iken bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınanlara 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılması, aylık bağlanması; artırılması; azaltılması; kesilmesi; yeniden bağlanması; toptan ödeme; ihya; yardımlar ve ikramiyeleri hakkında yürürlükten kaldırılan hükümler de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılması öngörülmüştür.

Yani, 5754 sayılı Kanun ile getirilen düzenlemeler sonucu 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olan memur ve diğer kamu görevlilerinden sadece emekli hakim ve savcılar aylıkları yalnızca katsayı artışlarına bağlı olarak artacaktır. Hakim ve savcı emeklileri gösterge ve ek gösterge artışlarından yararlanamayacakları gibi, hakim ve savcılar 5434 sayılı Kanun çerçevesindeki hak ve yükümlülükleri bakımından diğer memurlardan farklı kurallara tabi tutulmuştur.

5754 sayılı Kanunla getirilen düzenlemeler sonucu, çalışan memurların maaş artışı ile emekli memurların maaş artışı arasında veya eski emekli ile yeni emekli memur maaşları arasında herhangi bir fark söz konusu olmayacaktır. Buna karşılık, hakim ve savcılara diğer

devlet memurlarında olduğu gibi, görevlerinden ayrıldıkları tarihteki emekli keseneğine esas aylıkları esas alınarak emekli aylığı bağlanması ve ikramiye ödenmesi engellenmiştir.

5754 sayılı Kanunun 80 inci Maddesi ile değiştirilen 2802 sayılı Kanunun Geçici 16 ncı maddesi ile hakim ve savcılarının emekli aylığı ve ikramiyesinin en son aldığı aylığa göre değil, Haziran/2006 tarihindeki aylığına göre ödenmesi öngörülmüştür.

5754 sayılı Kanunun 80 inci Maddesi ile değiştirilen 2802 sayılı Kanunun Geçici 16 ncı maddesi, Anayasanın 10 uncu maddesinde ifadesini bulan eşitlik ilkesine, 2 nci maddesinde öngörülen hukuk devleti ilkesine, herkesin sosyal güvenlik hakkına sahip olduğunu düzenleyen 60 ıncı maddesine ve Anayasa Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığına ilişkin 153 üncü maddesine aykırı olup, iptali gerekir.

IV. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Anayasa Mahkemesi 15.12.2007 tarihli ve E.2006/111, K.2006/112 sayılı Kararı ile 5510 sayılı Kanunun bazı maddelerini iptal etmiş ve Kanunun yürürlüğünü durdurmuştur.

17.04.2008 tarih ve 5754 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun; Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği hükümler yerine yeni hükümler getirmekle kalmamış, sosyal güvenlik sisteminde köklü değişiklikler yapan ek düzenlemeler de getirmiştir.

Getirilen yeni düzenlemelerden iptali istenenler, sosyal hukuk devleti ilkesini ve sosyal güvenlik haklarını özünden zedeleyen düzenlemelerdir. Öte yandan getirilen bu yeni düzenlemelerin bir bölümü Anayasa Mahkemesinin iptal kararına uygun değildir.

Toplumun büyük bir kısmını yakından ilgilendiren sağlık ve sosyal güvenlik ile ilgili kuralların Anayasaya uygun olup olmadığının kısa sürede belirlenmesi gerekmektedir. Aksi takdirde bu kuralların uygulanmaları halinde giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacağına şüphe yoktur.

Bu nedenle yukarıda iptali istenilen kuralların yürürlüklerinin de durdurulması gerekli görülmüştür.

V. SONUÇ VE İSTEM

Yukarıda açıklanan gerekçelerle, 17.04.2008 tarih ve 5754 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun;

1) 1-1 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (29) numaralı bendi,

2- 17 nci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin ikinci fıkrası,

3- 68 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun Geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi,

Anayasanın 2 nci ve 60 ıncı maddelerine aykırı olduğundan,

2) 1- 2 nci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü Maddesinin (c) bendinin (1) ve (2) nolu alt bentleri,

2- 38 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin (a) bendinin (1) nolu alt bendinde yer alan 've (c)' ibaresi,

3- 64 üncü maddesiyle değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin (8) numaralı bendi,

4- 68 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun Geçici 1 inci maddesinin birinci fıkrasındaki '5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa tabi olanlar, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında' ibaresi,

Anayasanın 2 nci, 10 uncu ve 128 inci maddelerine aykırı olduğundan,

3) 3 üncü maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 5 inci maddesine eklenen (g) bendi, Anayasanın 2 nci ve 10 uncu maddelerine aykırı olduğundan,

4) 4 üncü maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi, Anayasanın 2 nci ve 60 ıncı maddelerine aykırı olduğundan,

5) 4 üncü maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (k) bendi, Anayasanın 2 nci ve 60 ıncı maddelerine aykırı olduğundan,

6) 21 inci maddesi ile değiştirilen 34 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendindeki 'veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olması' ibaresi, Anayasanın 2 nci ve 10 uncu maddelerine aykırı olduğundan,

7) 1- 30 uncu maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 50 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi,

2- 31 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 51 inci maddesiyle maddeye ikinci fıkradan sonra gelmek üzere eklenen fıkra,

Anayasanın 2 nci ve 60 ıncı maddelerine aykırı olduğundan,

8) 35 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin ikinci fıkrası, Anayasanın 2 nci, 60 ıncı ve 128 inci maddelerine aykırı olduğundan,

9) 38 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 60 ncı maddesinin (f) bendi, Anayasanın 2 nci, 10 uncu ve 128 inci maddelerine aykırı olduğundan,

10) 41 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 64 üncü maddesine eklenen (c) bendi, Anayasanın 17 nci, 56 ncı ve 60 ıncı maddelerine aykırı olduğundan,

11) 46 ncı maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 76 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının son cümlesi, Anayasanın 2 nci, 17 nci ve 60 ıncı maddelerine aykırı olduğundan,

12) 58 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 98 inci maddesinin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen fıkra, Anayasanın 2 nci ve 7 nci maddelerine aykırı olduğundan,

13) 61 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 103 üncü maddesi, Anayasanın 88 inci ve 95 inci maddelerine aykırı olduğundan,

14) 73 üncü maddesi ile 5510 sayılı Kanuna eklenen Geçici Madde 20'nin birinci fıkrası, Anayasanın 2 nci maddesine aykırı olduğundan,

15) 80 inci maddesi ile değiştirilen 2802 sayılı Kanunun Geçici 16 ncı maddesi, Anayasanın 2 nci, 60 ıncı ve 153 üncü maddelerine aykırı olduğundan,

iptallerine ve uygulanmaları halinde sonradan giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar doğacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz."